

DELO ŽIVLJENJE

glasilo delovne skupnosti tovarne obutve alpina žiri

LETNIK 16

ŠTEVILKA 9

ZIRI, SEPTEMBER 1977

Poslovni uspeh v prvem polletju obeta dobro letino

Zaključili smo prvo polletje, sestavili periodični obračun in tako ugotovili, kako smo poslovali v tem obdobju. Letos smo iz dotedanjega TOZD Proizvodnja na novo organizirali 3 TOZD-e in sicer TOZD obutev Žiri, TOZD obutev Gorenja vas in TOZD plastiko. Glede na omenjeno moramo, zaradi primerjave z istim obdobjem preteklega leta, obravnavati uspeh vseh treh TOZD skupaj.

Iz podatkov je razvidno, da smo ustvarili za 75 % več celotnega prihodka. Ob tem moramo upoštevati, da se je z novo organiziranimi TOZD povečala interna realizacija. Če odštejemo omenjeno povečano interno realizacijo, se je celotni prihodek povečal za 47 %. V istem odstotku je porasel tudi dohodek. Osebnih dohodkov vseh treh TOZD in delovnih skupnosti skupnih služb so v primerjavi z istim obdobjem preteklega leta porasli približno za 30 odst. Na ta odstotek porasta so predvsem vplivale akonta-

cije izplačane ob praznovanju 30-letnice obstoja tovarne.

TOZD obutev Žiri je ustvaril dohodek v višini pogodbenih obveznosti, prispevkov za odvod SIS ter za pokritje osebnih dohodkov. TOZD obutev Gorenja vas in TOZD plastika pa sta poleg omenjenega razporedila ostanek dohodka v sklade, TOZD obutev Gorenja vas v višini pol milijona dinarjev, TOZD plastika pa nekaj nad milijon in pol dinarjev.

V primerjavi s preteklim letom smo zabeležili lep uspeh, saj pred letom dni nismo ustvarili zadosti dohodka niti za pokritje pogodbenih in zakonskih obveznosti ter osebnih dohodkov. Seveda je potrebno omeniti, da smo v letu 1976 imeli 11 % neplačane realizacije, medtem ko je letos znesek neplačane realizacije nepomemben.

TOZD prodaja je ostvarila za 7 % več celotnega prihodka ter za 10 % več dohodka. Osebnih dohodki so porasli

za približno 26 %, ostanek dohodka za sklade pa je nekoliko manjši kot pred letom dni.

Zaloge repromateriala TOZD obutev Žiri in TOZD plastika so se po stanju 30.

junija znižale za približno 40 %. Zaloge nedovršene proizvodnje so porasle v TOZD obutev Žiri za 40 %, v TOZD

obutev Gorenja vas za 25 %, v TOZD plastika za 82 %. Prav tako so po tem stanju višje tudi zaloge gotovih izdelkov v TOZD obutev Žiri za približno 50 % po vrednosti, v TOZD prodaja so zaloge domače obutve nižje po vrednosti za 10 %, zaloge tuje obutve pa višje za 43 %. V TOZD plastika so zaloge gotovih izdelkov nižje za 13 %. Zaloge repromateriala in nedovršene proizvodnje so se povečale predvsem z namenom, da bi proizvodja nemoteno potekala, zaloge gotovih izdelkov pa zaradi tega, ker smo v letošnjem letu precej prej pričeli s proizvodnjo smučarske in tekaške obutve, ki jo bomo odpremili kupcem šele v drugem polletju.

Povečane zaloge v precejšnji meri vplivajo tudi na slabšo likvidnost naše delovne organizacije. V prvem polletju smo poleg izvoznih kreditov koristili tudi kredite za ostale namene. Znano nam je, da so zaloge potrebne, vendar bomo morali čim prej poskrbeti, da bodo predvsem zaloge repromateriala in gotovih izdelkov dosegle čim bolj primerno višino. Na zmanjšanje likvidnosti je vplivala tudi petnajstdnevna poravnava računov (faktur). Glede na to, da v precejšnji meri izvažamo, za kar takoj koristimo izvozne kredite ter prodajamo v lastnih prodajalnah za sprotno plačilo, nam novi predpisi niso bistveno izboljšali likvidnosti. Naša delovna organizacija je pred uveljavitvijo teh predpisov predvsem v predsezonskih obdobjih, ko je bila nabava materiala zelo velika, poravnava fakture večjim dobaviteljem na daljši rok, medtem ko sedaj plačujemo v predpisanih petnajstih dneh, zato moramo koristiti tudi več kreditov.

Iz kratkega povzetka o poslovanju lahko ugotovimo, da smo prvo polletje dokaj ugodno zaključili. Pred nami je mnogo izdatnejše drugo polletje, kar nam daje upanje, da bomo ob zaključnem računu lahko ugotovili, da smo bili v letu 1977 uspešni.

Ana Strlič

Če proizvodnja nemoteno teče, so tudi poslovni uspehi večji.

V novih prostorih

Večjo samostojnost

Pežave kontrole

Anton Jager

Proizvodni problemi po dopustu

V glavnem je delo po dopustu steklo normalno, člani delovnega kolektiva so se zavedali, da je dopusta konec, pa je bila zato proizvodnja že prvi delovni dan po dopu-

njih vozičkov. Za prevažanje težjih tovorov je predviden viličar, ki bo zelo olajšal delo.

Nekatere probleme imamo vse leto. To je predvsem ča-

marsikaterega delavca, kajti vsa prejšnja leta so imeli oddelki za proizvodnjo smučarske obutve samo teden dni dopusta.

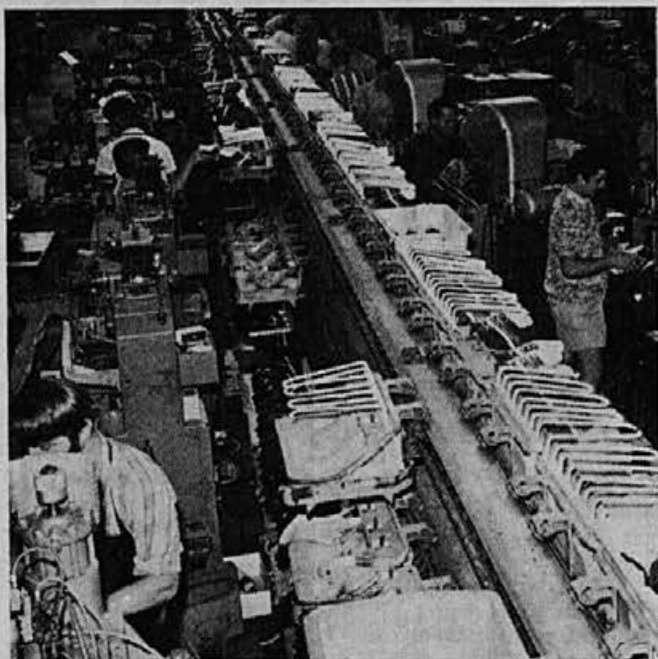
Vedeti pa moramo, da kljub temu vsi le niso imeli kolektivnega dopusta. Vzdrževalna služba je imela težko nalogo, tako da niso bili dovolj samo običajni delavniki.

Preselitev celotnega postrojenja oddelka plastike, vključno tudi strojev za brizganje smučarske obutve, je zahtevala izredno prizadevanje. Tudi večina delavcev v plastiki je delala, vmes pa so še pomagali pri selitvi. To je bilo potrebno zato, da bi selitev čim manj okrnila proizvodnjo in s tem dobavne roke. Lahko ugotovimo, da je bila odločitev o selitvi utemeljena in da zaradi tega ne bo prišlo do večjega zamujanja rokov.

Vzdrževalna služba pa je poleg ostalih nalog dobila še dodatno delo. Namreč že takoj prvi dan kolektivnega dopusta je v naš obrat na Colu udarila strela, vsled česar je bilo treba obrat v celoti preskati.

Da pri tem ni prišlo do hujših posledic, se lahko zahvalimo prisebnosti delavk, ki so bile ta čas v obratu in sosedom, ki so požar takoj zadušili, sicer bi lahko prišlo do večje katastrofe. Tako je škoda po dosedanjih ocenah, ker dokončnega obračuna še ni, nekaj starih milijonov.

Marijan Bogataj

Montaža predstavlja pomemben del proizvodnje.

stu skoraj enaka ostalim dnevom med letom.

Večji problemi pa so bili v TOZD Plastika, ker se je proizvodnja med dopustom selila v nove prostore. Že med selitvijo so se pokazale številne pomanjkljivosti, ki izvirajo že iz samega načrta, nedoslednosti izvajalca, ali pa nujnih novih zahtev. Da bi proizvodnja stekla nemoteno, je bilo treba čim hitreje odpraviti glavne probleme. Tako se sedaj delo počasi normalizira. Zaradi velikih obveznosti do kupcev je polzkusna proizvodnja kar takoj prešla v redno proizvodnjo. Delovni pogoji so se izboljšali, niso pa še urejene naprave za ogrevanje in zračenje.

Tu je še vprašanje transporta. Lahko rečemo, da se pri načrtovanju na to ni dosti mislilo, zato bo tudi tu treba najti začasno rešitev, ki bo bolj primerna od doseda-

kanje na material, oziroma sestavne dele in pomanjkanje zgornjih delov. Zaradi vsega tega pa prihaja v montažnih oddelkih do večkratnih zamenjav artiklov, oziroma izdelave.

Letošnji stirinajstdevni kolektivni dopust je bil prvi za

Na pripravi v lahki šivalnici.

Organizacija kontrole je pri nas težavna

Zakaj? Med glavnimi vzroki je menjavanje naših nadrejenih služb. Smo več ali manj zaželeni, kar je po svoje razumljivo. Samostojni nismo, saj smo več ali manj pod vplivom nadrejenega, nam tudi hromi naše delo.

Malo hudomušnosti ne škodi, pravijo. V mislih imam naše krmarje, katerim je omogočeno, da lahko kontrolno službo prepahujejo sem in tja, čeprav so sami dokaj malo storili za kakovost izdelkov. Sodim, da bi kontrola morala biti bolj samostojna. Ne rečem, da bi v določenih primerih ne smeli skupno odločati s tehnično ali prodajno službo.

Kljub temu, da je kontrola v okviru tehnične službe, še ni rečeno, da bo zaradi tega čisto nemočna. Važno je, kaj in koliko smemo storiti sami, kaj bomo storili po nalogu nadrejene službe. Upamo, da se bomo zedinili z edinim ciljem — kvaliteta naših izdelkov.

Se nekaj, čutim nekakšno praznino med medfazno kontrolo in končno kontrolo. Tako se zgodi, da prepozno odkrijemo večjo napako, na kar zanesljivo vpliva premajhna povezava odgovornih ljudi.

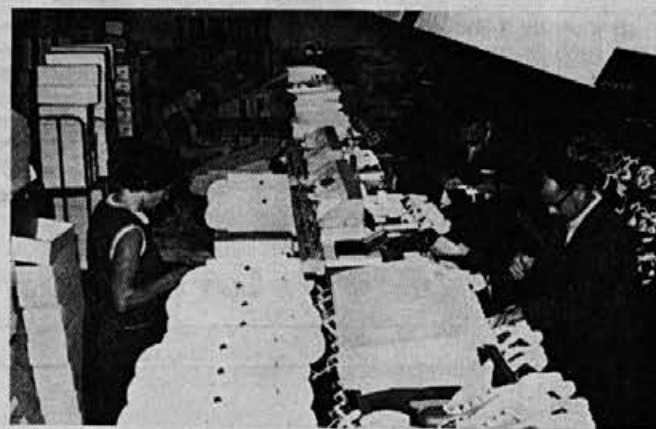
Kontrolno delo je tudi enolično. Samo hip nezbranosti ali površnosti pa že zgrešimo

napako na izdelku. Slabo opravljeno delo nakoplje oddelku precej delovnih ur in prinese finančni neuspeh. Samokontrola je zato zelo potrebna. Le-ta bi pomagala medfazni kontroli pravočasno odkrivati napake. S takim sodelovanjem bi zagotovili boljši uspeh oddelka.

Nejasnosti so tudi v sami kontroli, ki jih bo treba odpraviti.

Kakovost naših izdelkov precej niha. Na splošno se nekoliko izboljšuje, čeprav je še vedno dovolj napak, do katerih ne bi smelo priti.

Večkrat se zgodi, da napake na gornjih delih odkrijejo šele v montažnih oddelkih.

Delo kontrole je težavno

Zaradi tega morajo večkrat zamenjati kak čevljev v montaži. Ob takem slučaju, se povečajo tudi proizvodni stroški. Vse kaže, da je premalo odgovornosti vseh sodelujočih. Kakšen bo izdelek, vidimo že pri vzorcu. Takrat se že opazijo šibke točke v nekaterih fazah. Preden gre model v serijsko proizvodnjo, bi morali testirati že sam gornji del, ne samo končni izdelek (vzorci). S tem bi se izognili marsikateri neprikladi v nadaljnji serijski proizvodnji.

Zadovoljiva izdelava je pri smučarski in tekaški obutvi. Smučarski modeli so zelo skrbno pripravljani. Večkrat pa se pojavljajo napake pri tekaških gornjih delih take napake največkrat ne najdemo lastnika. Težave so v tem,

da so v teški montaži premajhne količine posameznih artiklov, kar močno vpliva na storilnost in kakovost izdelka.

Pri nekaterih artiklih gojzer izdelave (planinski) bi morali bolj skrbeti za skladnost nekaterih materialov. To terja v nujnih primerih več truda, da je dobro opravljeno.

Podobne težave so tudi v lahki montaži. Pogoste menjave artiklov in majhne količine največkrat botrujejo slabi kvaliteti. oKnčna kontrola je večkrat primorana izločati precejšnjo količino nekvalitetne obutve.

Le večje serije modelov nam zagotavljajo veliko storilnost in primerno kakovost.

Ivan PEČELIN

Kvaliteta bo najboljši prodajalec

Program športne obutve se veže pretežno na izvoz, zato je tu potrebno tesno sodelovanje z našimi kupci iz tujih dežel. Obiskali so nas že vsi naši kupci športne obutve, si izmenjali mnenje v zvezi z izbiro športnega programa za naslednje leto.

Naši kupci nam pri naših prizadevanjih, da bi se približali konkurentom v svetu, veliko pomagajo pri izdelavi kolekcije.

Odposlali smo že prve kolekcije tekaških čevljev in tudi že dobili pripombe za popravke in dopolnila.

Poudaril bi, da bomo morali biti ravno pri tekaških čev-

ljih najbolj pozorni. Pred leti, ko smo v Münchnu obiskali sejmo športne opreme ISPO, je bilo izdelovalcev tekaških čevljev malo, v zadnjih dveh letih pa se je konkurenca neverjetno povečala.

Mislim, da vemo, da bomo letos v naši tovarni izdelali preko 200.000 parov tekaških čevljev. Lahko trdim, da smo s tako količino teh izdelkov dosegli največ, kar smo mogli.

Naši konkurenti v svetu se izredno trudijo, da bi na tržišču ponudili čim bolj kvalitetne tekaške čevlje v vseh izvedbah, zato smo tudi mi (Nadaljevanje na 3. strani)

Novi modeli bodo polnili kontejnerje.

Dohodkovni odnosi v praksi

Dohodkovni odnosi sta besedi, ki sta v zadnjem času mnogokrat uporabljani — na žalost večkrat tudi zlorabljeni. Uporablja ju skoraj vsak — od tistega, ki želi biti aktualen, če je govor o družbeno-ekonomskih temah, do tistega, ki želi pod krinko »dohodkovnih odnosov« doseči svojo korist.

V praksi, daleč od učenih besed, je tudi pojem »dohodkovni odnosi« enostavno razložiti. Pri nas so (bodo) dohodkovni odnosi v zvezi s tem:

— da si prodaja odreže z rabatnim sistemom svoj kos kruha vnaprej, medtem ko proizvodni temeljni organizaciji združenega dela ostane kar ostane (če ostane),

— da TOZD Obutev izvaža (z majhnim ostankom ali celo izgubo), TOZD Plastika pa z uvoženo surovino kuje dobiček,

— da en TOZD (obutev) investira v nove zgradbe in stroje, drug TOZD (Plastika) pa realizira ostanek dohodka,

— da skupne službe stanejo TOZD-e kolikor stanejo, ne glede na dosežene rezultate

— itd., itd. . .

Ko bomo uspeli vse gornje stvari urediti tako, da bo vsak delavec in TOZD prejel (v kuverto in sklade TOZD) natančno toliko, kolikor velja njegov (delavčev in TOZD-ov) doprinos k skupnemu rezultatu, bomo lahko (veseli) rekli, da smo vzpostavili pravilne dohodkovne odnose.

Roko na srce, danes še ni tako. Pa za to ni potrebno iskati krivca (za tolažbo: tudi drugje še niso nič bližje cilju) niti ni potrebno, da bi na primer koga v TOZD Plastika zaradi trenutnega položaja pekla vest, češ:

TOZD-u Obutev delamo krivico.

Je pa nujno potrebno, da o tem veliko razmišljamo, razpravljamo, pišemo in delamo vse, da bi stvari postavili tako, da bo v bodoče res »vsak prejel glede na svoj do-

prinos«. Le na tak način bomo lahko o vsem dovolj premislili in v sporazumu o združevanju v DO zapisali taka »pravila igre«, da bo za vse, ki združujemo delo in sredstva v Alpini, prav.

To seveda ne bo lahko (če bi bilo, bi to vendar že lahko napravili), kar pa ne more biti ovira za odločno akcijo. Razumljivo je, da bo pri tem še mnogo žolčnega govorjenja, saj si nekateri tudi pri nas TOZD-e razlagajo precej po svoje in temu primerno tudi medsebojne odnose.

»Dohodkovni odnosi« torej nista le prazni besedi. Tudi za nas imata in bosta imeli velik pomen. Od uresnitve teh odnosov bo odvisno bodoče sožitje med TOZD-i in delavci v njih. Zelo po domače bi lahko rekli, da se bomo morali »zmeniti med seboj«. Glede na dosedanje rezultate upam zatrditi (čeprav znamo biti tudi neenotni), da nam bo uspelo. In prav je tako!

Martin Kopač

Vselili smo se v novo proizvodno halo

Seliti smo pričeli sredi juha. Prva skupina strojev je bila hitro postavljena na že vnaprej določenih mestih v novi hali. Sam priklop strojev na električno omrežje pa je trajal precej dalj časa kot smo pričakovali in planirali. Vsled tega smo zaostali s proizvodnjo za približno pet

dni. Druga skupina strojev za oddelek penastega poliuretana je bila sicer postavljena in priključena na omrežje v treh dneh, vendar, ker so ti stroji zelo občutljivi, še danes ne delajo povsem v redu. (Tu je po sredi tudi skladiščni material, ki prav tako vpliva na proizvodnjo) . . .

Najtežjo skupino strojev (posamezen del tehta štiri tone), je vzdrževalna služba preselila v kar rekordnem času.

Do tu je potekalo vse nekako po določenem redu. Kako pa pognati stroje, da bodo normalno delali? Tu pa se je zataknilo prav pri stroju

GBF, ki je najbolj obremenjen in naj bi tekel neprekinjeno. Tega stroja vzdrževalna služba še ni zmogla sestaviti, da bi normalno obratoval. Zaradi tega bomo lahko zašli v velike težave, kajti planirali smo, da bi proizvodnja potekala nemoteno, kajti naročil je veliko in obljube nas vežejo na roke.

Sedaj pa še nekaj o sami delovni hali:

Vsi smo težko pričakovali, kdaj se bomo izselili iz tesnih prostorov, ki smo jih imeli na razpolago dosedaj. Vendar moram bolj potihoma priznati, da smo nekoliko razočarani nad novimi prostori. O napakah, ki se vidijo in opazijo ne bi sedaj razpravljali, ker je po toči zvoniti prepozno. Pripomnim naj le, da sem doživel že štiri selitve, vendar tako slabo pripravljene kot je bila ta, do sedaj še ni bilo. To lahko potrdijo vsi tisti delavci, ki jih je doletela ista usoda. S samo proizvodnjo nisem zadovoljen, saj je za 40% nižja, kakor je bila prej v starih in tesnih prostorih. To je tudi vzrok, da sta delovna morala in zavest močno padli. Pri samem transportu smo mnogo na slabšem kakor prej, ker je pot do skladišča 150 daljša in to še na prostem.

Do sedaj je na boljšem samo barvarna, ker je dosti manj smrada in tudi storilnost novega stroja je mnogo večja kakor prej.

Pridobili smo tudi pisarniške prostore, bolj sodobne, vendar se slišijo glasovi, naj bi bil tu laboratorij. Če bo to res, bomo zopet naredili sračje gnezdo, kakor je bilo v prejšnjih prostorih. Orodjarna kovinskih in nekovinskih form pa se bo selila šele sedaj in mislim, da bo po večjih posvetovanjih in sodelovanju bolje pripravljeno, da bo počutje delavcev dobro.

Kljub vsej črnogledosti na vse to, moramo vztrajati, da se napake čim hitreje odpravijo. Kakovost v proizvodnji

moramo doseči, prav tako red, disciplino in čistočo ter boljše organizacijo dela. V to prizadevanje smo se dolžni vključiti vsi, od vodilnih, vodstvenih delavcev, tehnologov in članov DS, družbenopolitičnih organizacij, skratka vsak delavec v TOZD Plastika.

Se enkrat poudarjam, če ne bomo dobro delali in gospodarili, bodo nastale težave.

Tiskarski škraf

nam je v prejšnji številki pošteno zagodel, ker je v satsavku EKONOMSKA PROPAGANDA pomešal precej vrstic. Popravek je naslednji:

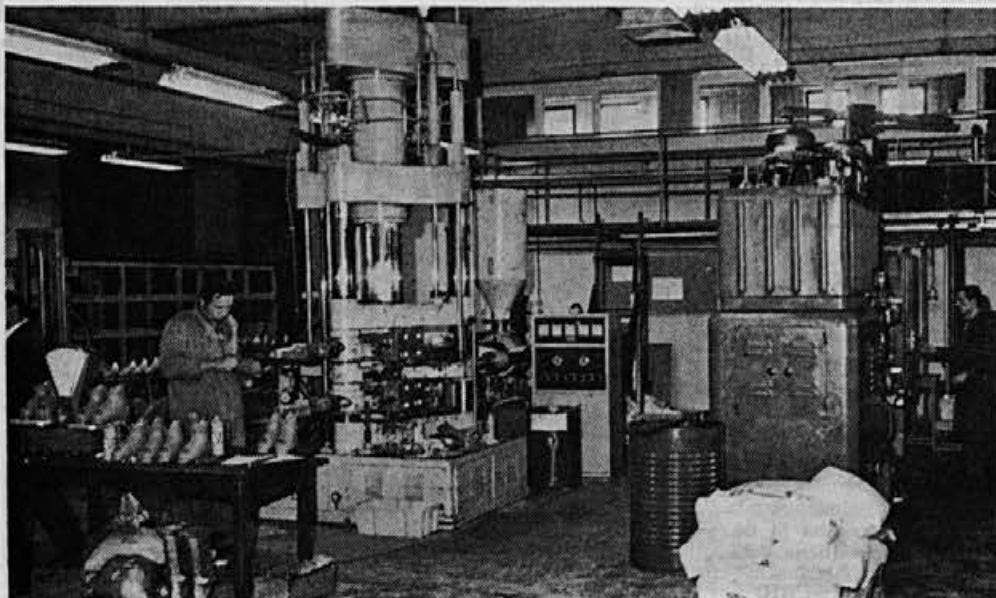
Z reklamnimi akcijami smo začeli že na začetku leta 1977. Bill smo pokrovitelj tekmovalja v smučanju svobodnega stila (HOT DOG), evropskega mladinskega pokala v slalomu v Kranjski gori, na smučkih poletih v Planici, na raznih tekaških tekmovanjih. S planinskimi čevlji smo opremili planinske odprave Taurus, Karakorum, Hindukuš . . .

Uredništvo

ve. Pred nami stojijo velike obveznosti, nova stavba je draga, odplačila posojil velika, nastajajo potrebe po novih strojih, seveda če bo denar.

Denar pa je treba ustvariti s smotrnim gospodarjenjem in doslednim delom. Šele o ustvarjenem lahko razpravljamo, kako bomo naredili. Tega naj se zaveda vsak Kdor misli drugače, ni dobro vključen v naše družbeno dogovarjanje.

Stanko MRLAK

Veliko truda ob transportu v halo je bilo s strojem GBF.

Kvaliteta bo najboljši...

(Nadaljevanje z 2. strani)

primorani da poiščemo nove ideje, nove izdelave . . .

Upam, da jih bomo pravočasno pripravili.

Zahteve so pred nami. Podplatno izdelavo smo do sedaj imeli le eno, in to z gumijastimi podplati, pri katerih se pojavljajo reklamacije glede odlepljenja.

Kupci pritiskajo na nas in zahtevajo boljšo kvaliteto. Upam, da bomo v novi izdelavi izboljšali tudi kakovost izdelkov tekaških čevljev.

V pripravah je tudi kolekcija smučarskih čevljev. Za leto 1977/78 pridejo v poštev že obstoječi modeli z različnimi popravki. Tudi tu imamo v svetu veliko konkurenco.

Naši kupci želijo, da pripravimo vsaj en nov model smučarskega čevlja. Ta mo-

del je v pripravah, dobili smo že prve odlitke, katere smo pripravili in sestavili. Kupci so navdušeni, torej je prva preizkušnja tega modela uspeša.

Seveda moramo predvidovati, da bo tudi pri smučarski kolekciji prišlo do težav. Do zastojev vsako leto pride pri brizganju novih modelov.

Kolekcija gorskih čevljev je odposlana. Pri izdelavi te kolekcije nimamo posebnih težav. Zavedati pa se moramo, da je konkurenca velika, zato bomo morali izboljšati kvaliteto. Res, na kvaliteto nas opozarjajo povsod. To bomo morali doseči, sicer ne bo uspeha. Dobra kvaliteta bo najboljši prodajalec naših izdelkov.

Maks OREŠNIK

V novi hali boljša organizacija

Tudi skladišče gotovih izdelkov in skladišče plastike je dobilo prostore v novi hali, saj je bilo to iz več razlogov nujno potrebno. Dosedaj smo imeli zunaj tovarne devet skladišč, od tega nekaj večjih, ki smo jih že morali ali pa jih bomo morali v kratkem izprazniti. Tako smo morali zapustiti gasilski dom na Trebiji, sedaj pa je na vrsti skladišče v prostorih Etiketke (bivši hlevi) in Partizan. Zaradi tega smo bili prisiljeni, da čevlje že skladiščimo v novo halo, kljub temu, da le-ta še ni dokončno opremljena.

Za skladišče je določenih 1500 kv. m, prostori pa bodo

dodobra izkoriščeni šele, ko bodo opremljeni s policami in podestji. To bo dokaj velika investicija, vendar je nujno potrebna zaradi zelo visoke cene za kv. m površine novozgrajene hale, saj se z uporabo podestov koristne površine za skladišča podvojijo. Za brezhibno delovanje skladišč pa potrebujemo 3000 kv. m površine, kar bi nekje ustrezalo planiranim površinam. Brez ustrezne skladiščne transportne opreme je delo v tako velikem skladišču nemogoče, zato je tudi že naročena. Skoraj nemogoče je idealno rešiti transport gotovih izdelkov iz montaže v novo skladišče, saj vemo da se

še vedno širimo in da naši dolgoročni načrti predvidevajo še druge sistemske rešitve.

Da je še kako pomembna organizacija dela in ustreznih prostorov, nam pove dejstvo, da dnevno poprečno prevzemamo in odpremimo iz skladišča 5000 parov čevljev in 12–20 tisoč parov izdelkov iz plastike. Seveda pa pričakujemo, da se bodo delno izboljšali tudi delovni pogoji, saj so bili dosedaj dokaj težki in za nemoteno delo nemogoči. Zato pa bo tudi naše delo postalo kvalitetnejše z novimi prostori, opremo in stroji.

Stane ČAR

čim prej vložijo v nakup novih stanovanj, če bi bilo teh dovolj. V tem primeru, ko pa stanovanj ni, pa je odločitev o prioritetenem nakupu dvomljiva, saj bodo solidarnostna sredstva, ki se zbirajo pri SSS usmerjena v nakupe stanovanj drugod, oz. tam, kjer jih je dovolj na tržišču, to pa je v Škofji Loki. V primeru, da bi ta blok, ki je v izgradnji, odkupila za svoje potrebe SSS, bi ravno tako vsa stanovanja dobili delavci Alpine. Alpina pa bi s svojimi namenski sredstvi za blokovno gradnjo bila in morala biti pobudnik in naročnik za izdelavo novega bloka. Zaradi denarja bi lahko že začeli graditi nova stanovanja. Kot največja delovna organizacija v Žireh in občini, bi

vendar morali imeti toliko odgovornosti in vpliva pri reševanju ostalih struktur, ki trenutno zavirajo novo blokovno gradnjo (elektrika, kanalizacija), da bi se ta zbrana sredstva lahko gospodarno in sprotro trošila, ne pa ležala več let neizkoriščena, kot se je to dogajalo doslej. Zavedati se moramo, da SSS ne bo v Žireh odigrala vloge, ki bi jo morala Alpina, torej ne bo naročnik in pobudnik novogradnje, ampak se pojavlja le kot kupec stanovanj, če so ta na razpolago. Pa vendar ima SSS še vedno na svojem seznamu 10 naših delavcev, ki izpolnjujejo vse pogoje (tudi Alpina jim je dala garancijo) za pridobitev novega stanovanja!

Stane ČAR

Skladišče gotovih izdelkov v novi hali urejemo.

Predstavljamo vam »Delavsko enotnost«

Letos DELAVSKA ENOTNOST, glasilo Zveze sindikatov Slovenije praznuje 35-letnico izhajanja. Ob jubileju je prav, da spoznate prizadevanja, da bi glasilo slovenskih sindikatov še bolj približali članstvu.

Novi vsebinski koncept, ki se je začel uveljavljati pred dvema letoma, v znatni meri že odseva naša hotenja. O tem priča tudi stalno naraščanje števila bralcev in naročnikov v dveh letih se je naklada skoraj podvojila. Danes že tiskajo 40.000 izvodov, kar se prej še ni zgodilo. Naša prizadevanja pa veljajo temu, da bi Delavsko enotnost prejemal vsak sindikalni aktivist.

Znano je, da že četrto leto izhaja kot priloga DE tudi »Vzajemnost«, glasilo Skupnosti pokojninsekga in invalidskega zavarovanja. Letos pa sta se ji pridružili še dve prilogi, in sicer »DELEGATSKI OBVEŠČEVALEC« Zdravstvene skupnosti Slovenije in »SINDIKALNI POROČEVALEC« republiškega sveta ZSS.

Naša prizadevanja pa gre do zdaj tudi v smeri, da bi po novem letu DE začela izhajati dvakrat tedensko. Tako bi postalo informiranje sindikalnega članstva še bolj aktualno in učinkovito.

Še tole: letos smo v Tavčarjevi ulici 5, v Ljubljani odprli prenovljeno knjigarno in prodajno galerijo. V njej je moč dobiti vso družboslovno in sociološko literaturo, ki izhaja v Jugoslaviji, vse jugoslovanske dnevnike, tednike in številne tuje časopise ter revije ter originalne slike slovenskih in jugoslovanskih samorastnikov.

Naročimo Delavsko enotnost!

Delavsko enotnost, glasilo slovenskih sindikatov, prejema že blizu 40.000 naročnikov.

Sklep zadnjega kongresa slovenskih sindikatov pa je, da naj bi bili na Delavsko enotnost naročeni vsi Sindikalni funkcionarji, to je člani izvršnih in nadzornih odborov osnovnih organizacij. Teh je v Sloveniji blizu 60.000.

Pozivamo vse osnovne sindikalne organizacije, da naročijo Delavsko enotnost za vse tiste člane izvršnih in nadzornih odborov, ki še ne prejemajo glasila slovenskih sindikatov.

Letna naročnina znaša 200.— din.

Komu nova stanovanja?

Vemo, da se v Žireh gradi nov stanovanjski blok. Za naše žirovske potrebe in finančne možnosti vseh kupcev je dokaj premajhen, je tak, kakršne že imamo — 12 stanovanjski. Pa vendar se marsikdo vprašuje, kdo bo dobil stanovanje. Resnično tako srečen, da bo v njem je na to vprašanje težko odgovoriti, vendar bom v tem krajšem sestavku poskušal osvetliti nekaj stvari, ki so bistvenega pomena pri teh odločitvah. Gotovo je stanovanje največja materialna dobrina, to pa občutijo le tisti, ki nimajo rešenega stanovanjskega problema. O neizpoljenih planih v stanovanjski gradnji, neuskajenih cenah in togih zakonskih predpisih pa je bilo že precej napisanega v dnevnem tisku.

Najprej to: koliko imamo denarja v Alpini in koliko SSS (samoupravna stanovanjska skupnost) Škofja Loka, ki sta glavna kupca stanovanj v Žireh in v kakšnih odnosih ta dva nastopata na tržišču. Alpina zbere vsako le-

to za približno 10 stanovanj denarja, na seznamu pa je trenutno nekaj čez 20 prosilcev. Od teh pa jih je 10 na seznamu SSS, ki ima v Žireh 12 prosilcev, ki vsi izpolnjujejo pogoje po razpisu in bi tudi vsi stanovanja dobili, če bi bila le-ta na razpolago za nakup. SSS ima sredstev dovolj, vendar ni dovolj stanovanj, vidimo pa, da rešuje skoraj v celoti stanovanjske

probleme delavcev Alpine. Vendar žal, vsi ti upravičeni pričakovalci stanovanj ne bodo še dobili, ker ima SSS v Žireh na razpolago za nakup le 3 stanovanja.

Ostala je odkupila Alpina, ki jih bo pač delila po svojih kriterijih, ki pa niso isti kot pri SSS, ki loči prosilce v tri kategorije. Pravilna bi bila odločitev, da se sredstva

Zakaj zakasnitve v novi hali?

V novi proizvodno-skladiščni hali so dela v zaključni fazi. Po pogodbi bi vsa dela morala biti končana že do konca aprila.

Na zakasnitev pa je vplivalo več stvari. Glavni vzrok za nedokončanje del je premajhno prizadevanje izvajalcev del, predvsem v zadnjih treh mesecih.

Na podaljšanje pogodbenega roka je delno vplivala tudi sprememba konstrukcije hale, sprememba in dopolnitev instalacij ter nekatera dodatna gradbena dela.

Rajko ŠUBIC

Prostora je precej več, toda problemi so ostali.

Samoupravna kronika

14. 7. Delavski svet TOZD Prodaja:

Sprejeti so bili naslednji sklepi:

— Tomažu Koširju, vodji TOZD Prodaja, se dodeli trosobno stanovanje v novem bloku.

— Zahtevke za varstvo pravice, ki ga je v zakonskem roku predložil Mlinar Stanislav se zavrne ter se potrdi sklep disciplinske komisije od 28. 6. 1977.

— TOZD Obutev Žiri sodeluje pri pokritju znižanja 12. skupine sandal iz sezone pomlad-poletje 1977 v višini proizvodnega dobička, ki je bil vračunan v prvotni maloprodajni ceni, v znesku din 669.498,00. Za navedeni znesek naj TOZD Prodaja izda TOZD Obutev Žiri bremepis.

— Rok za prenos evidence stroškov marketing sektorja v TOZD Prodaja, ki je bil postavljen 1. 7. 1977, se zaradi tehničnih težav z evidenco stroškov prenese na 1. 1. 1978.

— Odbori se prenos ostanke rezerviranih sredstev za OD po zaključnem računu za leto 1976 v znesku din 16.818,50 na poslovni sklad.

— DS odbori, da se podpisne pogodba o naložitvi sredstev na vpogled z Ljubljansko banko — podružnico Kranj, enoto Skofja Loka.

— Potrdi se program širjenja materialne osnove Ljubljanske banke in centra le v letu 1977.

— Osebnih dohodki prodajnega osebja naj se za čas adaptacije prodajalne obratovanja na osnovi poprečja iz preteklega leta.

— Stroški mandatne tožbe »Jugoplastika« split v znesku din 600,20 se preknjižijo v breme izrednih izdatkov.

— Vodja MPM in finančno službo se zadalži, da da za čas adaptacije po potrebi oprejo akreditiv pri banki v mestu, kjer se adaptira.

3. 8. Delavski svet TOZD Plastika:

Delavski svet je obravnaval problematiko, nastalo v zvezi z inšpekcijskim dovoljenjem za delo v novih prostorih in sprejel sklep, da z delom kljub temu da nimamo inšpekcijskega dovoljenja, nadaljujemo, delavce pa opozorimo s sestankom na še večjo discipliniranost in pazljivost.

Selitev naj se nadaljuje po načrtu.

16. avgusta, Odbor za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu:

Sprejeti so bili ti-le sklepi:

Na delovno mesto obračun OD v šivalnici se razporedi Mira Mur, na delovno mesto finančni knjigovodja v računovodstvu za TOZD Prodaja se razporedi Majda Jesenko. Objavljeno delovno mesto študij časa — normiranje se ponovno objavi.

Odbor je pregledal prošnje za zaposlitev in o njih skladno s potrebami po delavcih, reševal. Pregledal je tudi vlozene odpovedi dela ter o njih ustrezno odločil.

Odbor je sklenil, da se objavijo naslednja prosta delovna mesta: korespondent za nagrajevanje in izobraževanje, administrator, snažilka, finančni likvidator, voznik vilicarja. Objavi se delovno mesto knjigovodja osnovnih sredstev in skladov v TOZD Prodaja — za določen čas.

Poliksa, naj menico plača.

Pri nas z menico posluje le OZD, medtem ko se posamezniki tega ne poslužujejo pogosto. Zahodni kapitalistični svet pa ima to vrsto plačevanja močno razvito, saj se s tem izognejo plačevanju z gotovino, kar pa vemo, da je dostikrat otežkočeno, predvsem pri večjih vsotah.

Dostikrat slišimo o meničnem poročtu (avalu). To pomeni, da nekdo tretji daje posebne vrste jamstvo na menici. To je podpisana izjava, s katero se tretji zaveže na menici kot porok plačati v primeru, da glavni dolžnik tega ne more. Porok navadno napiše, za koga je dal poročto.

Porok je tudi vsaka oseba, ki podpiše menico na sprednji strani, zato naj nas ne čudi, če slišimo v praksi, da vsak podpis na menici zavezuje.

Zapadlost menice:

To je bistvena menična sestavina in pomeni dan, ko mora biti menica plačana. Navadno je to napisano na menici z besedami »plačajte po vpogledu, deset dni po vpogledu ali na točno določen dan.«

Plačilo menice, to je vsoto, napisano na listini, se lahko izvrši upniku, ki je napisan na menici (v našem primeru Etiketa) prostovoljno ali prisilno. Glavni dolžnik je tisti, ki je sprejel nalog plačila (POLIKS), če pa menice noče sprejeti, je to izdajatelj menice (Alpina).

Protest in sodna izterjava menic:

V primeru da menični dolžniki ne poravnajo menične vsote, ko nastopi dan plačila, je to treba izterjati preko sodišča oz. ukrepati na različne načine. Med temi je tudi protest. To je javna listina, ki jo izstavi občinsko sodišče, na kateri je zapisano, da menični zavezanec (Poliks) ni izpolnil dolžnosti sprejema naloga in plačila.

Sodišče na listini potrdi, da so bila izvedena določena menično-pravna opravila in ugotovi, kakšen je bil njihov uspeh.

Formalnost protesta je v tem, da sodišče predloži menico tistemu, zoper katerega

se zahteva protest (Poliks ali Alpina), ker noče plačati ter ga pozove, naj vsoto iz menice plača. Protestna listina se izroči imetniku menice (v našem primeru Etiketi), da tako lahko uveljavlja svoje zahtevke.

V primeru, da se menica izgubi, uniči ali kaj drugega, se razglasi za neveljavno s

posebnim sodnim postopkom (za ček je dovolj preklac v Uradnem listu). Tisti, ki je izgubil menico, mora to prijaviti občinskemu sodišču. Sodišče izda sodno odločbo o izgubljeni menici, s katero nato predlagatelj uveljavlja vse pravice nasproti dolžniku, ki izvira iz izgubljene menice. Daniel Vehar

paragrafi § § §

VPRAŠANJE:

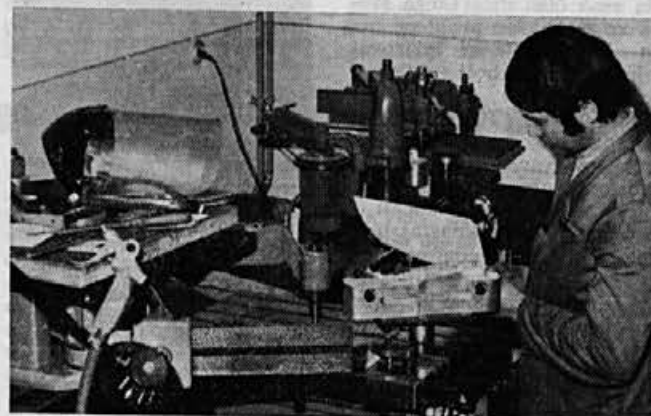
Pred kratkim sem podal zahtevo za prenehanje delovnega razmerja, tako mi sedaj teče odpovedni rok. Med tem časom sem kršil delovno obveznost, tako da je delovni organizaciji nastala materialna škoda. Ali se proti meni lahko uvede disciplinski postopek, čeprav ne bo končan v času odpovednega roka?

ODGOVOR:

Delavec, ki je v odpovednem roku, ima lastnost de-

lavca v združenem delu in ni nobene ovire, da zoper takega delavca ne bi mogel biti uveden postopek in izrečen disciplinski ukrep. Tudi ni ovire, da se postopek ne bi mogel nadaljevati še potem, ko je delavcu že prenehalo delovno razmerje v tej delovni organizaciji, kajti njegova odgovornost zaradi kršitve delovne obveznosti ni le do svoje delovne organizacije, pač pa v odnosu do združenega dela sploh.

Daniel VEHAR

Sprotno informiranje — boljše samoupravljanje.

Menica, kaj je to?

Pogosto slišimo v praksi in beremo iz dnevnega časopisa o plačilih, ki se opravljajo z vrednostnimi papirji in to največkrat z menico ali s čekom. Marsikdo, ki se ni zanimal za tovrstna plačila, ve o vrednostnih papirjih zelo malo ali nič. Menim, da bi bilo prav, da se o tem nekoliko bližje seznanimo.

Kaj je menica:

Menica je listina, s katero nekdo (npr. Alpina Žiri) izda drugemu (npr. POLIKS Žiri) nalog, da naj v določenem času (npr. 1. 4. 1978) plača določeno vsoto denarja osebno, imenovani na tej listini (npr. Etiketi Žiri). Seveda v primeru, da Poliks, na katerega se glasi nalog, ni plačal, je Alpina Žiri sama zavezana plačilu.

Da pa Alpina lahko da nalog plačila Poliksu, mora med njima obstajati neko pravno razmerje, npr. Poliks je dolžnik Alpine ali pa kreditor.

Tisti, na katerega se nalog glasi, mora menico sprejeti, to pomeni, da na menico podpiše izjavo, s katero se zaveže, da bo na dan, ko dospe menica v plačilo, tudi plačal

(v našem primeru je to Poliks, ki mora plačati 1. 4. 1978).

V primeru, da Poliks noče sprejeti menice in s tem plačila, lahko Alpina vloži s posebno listino protest, s katero preko sodišča zahteva od

Varjenje na konicah.

Kdo nas bo zastopal?

Leta 1978 bo potekel mandat članom delegacij za delegiranje delegatov v zbor združenega dela in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. Priprave na nove volitve potekajo že vse od maja letošnjega leta. Imenovani so bili koordinacijski odbori za volitve, izdelana je bila politična ocena delovanja delegatskega sistema in evidentirani možni kandidati za člane delegacij.

Evidentiranje je eden od najpomembnejših elementov, ki omogoča da kandidiranje postane stalna vsakodnevna naloga in akcija vseh organiziranih socialističnih sil.

Evidentirati možnega kandidata, kot pravimo, pomeni ugotoviti, da bi bil ta in ta delovni človek morda primeren za to, da bi opravljal kakšno javno funkcijo. Vsako nadaljnje kandidiranje za družbene funkcije temelji na evidentiranju možnih kandidatov. Treba je poudariti, da je vključitev posameznika med možne kandidate družbeno priznanje za njegovo prizadevanje in delo.

Možne kandidate so v naši delovni organizaciji evidentirale družbenopolitične organizacije po temeljnih organizacijah združenega dela, tako da so zastopani kandidati iz vseh delov delovnega procesa; tako je bilo po posameznih TOZD evidentirano naslednje število možnih kandidatov:

TOZD	zbor združenega dela	skupščina SIS
Obutev Žiri	47	46
Obutev Gorenja vas	12	10
Plastika Žiri	21	21
Prodaja Žiri	7	8
DSSS	8	7

O nadaljnem poteku predvolilnih priprav vas bomo še sproti obveščali.

Marinka Tušek

razgovor za urednikovo mizo — razgovor za ured

na temo TOZD OBUTEV GORENJA VAS V TEM TRENUTKU

V razgovoru so sodelovali: Gregor PUSTOVRH — predsednik DS TOZD Obutev Gorenja vas, Hinko PROSEN — predsednik sindikata TOZD Gorenja vas, Vinko BOGATAJ — vodja TOZD Obutev Gorenja vas, Marijan BOGATAJ — V. d. šefa tehnične sektorja Alpine, Cilka VIDMAR — predstavnica mladinskega aktiva Gorenja vas in Martin KLEMENCIC — predsednik KS Gorenja vas.

Razgovor sta vodila Vladimir PIVK in Nejko PODOBNIK, zapiske je pripravila Anuška KAVČIČ.

1. Kako ocenjujete samoupravno organiziranost, tako kot je sedaj in kako bi lahko v nekaj stavkih opisali samoupravljanje v TOZD Obutev Gorenja vas?

Gregor PUSTOVRH:

Ko se je z novim letom obrat Alpine v Gorenji vasi organiziral v TOZD Obutev Gorenja vas, so se spremenile tudi samoupravne pravice in dolžnosti. Ob izvolitvi novega delavskega sveta, se je začelo pri nas izvajati tudi bolj napredno odločanje o vseh stvareh, ki so nastajale v TOZD. Velika prednost je ta, da vsak član delavskega sveta ve za kakšen problem gre in je lahko pri glasovanju mnogo bolj odločen kot prej, ko je bil delavski svet TOZD Proizvodnja in so naši člani odločali o stvareh, ki so se dogajale drugje ali pa so morali člani od druge odločati o problemih, ki so nastajali v našem obratu. Ne eni ne drugi se niso mogli zanesljivo izreči proti glasovanju, ker problemov niso poznali.

V nadaljnjem samoupravnem organiziranju bi morali po mojem mnenju imeti še svojo disciplinsko komisijo in kadrovske komisije.

2. Kaj menite, zakaj se delo v OO Sindikata v Gorenji vasi vsebinsko bolj ne pokaže?

Hinko PROSEN:

Mislím, da bi bilo nujno, da bi bila osnovna organizacija sindikata v TOZD Obutev Gorenja vas bolj samostojna in da bi imeli svojega predsednika, tajnika in blagajnika. Problem je tudi v tem, da različna strokovna gradiva (npr. samoupravni sporazumi) pogosto niso dovolj obrazložena, mi pa nismo dovolj strokovno izobraženi, da bi vse to znali ljudem dobro razložiti.

Predlagam torej, da bi bila naša osnovna organizacija sindikata bolj samostojna, da bi razširili izvršni odbor in prepričan sem, da bi se lažje vključili v reševanje zahtevnih nalog, ki nas čakajo.

3. Prosimo, opišite glavne prednosti in slabosti sodelovanja na samoupravnem področju in v proizvodnji na relaciji TOZD Obutev Gorenja vas — D Alpina.

Vinko BOGATAJ:

Po novem letu, ko smo se organizirali v TOZD Obutev Gorenja vas, so se spremenile

tudi samoupravne pravice delavcev v obratu. Sedaj imamo svoj delavski svet; druge komisije pa spadajo še pod skupni delavski svet in so za vse proizvodne TOZD.

Čeprav je naša OZD organizirana po temeljnih organizacijah in s tem ima vsaka TOZD veliko samoupravnih pravic, da odloča o svoji usodi, vendar bi se morali vsi zavedati, da morajo biti med TOZD enotna gledanja na uspeh celotne OZD. Ne bi bilo prav, da bi zaradi različnosti proizvodnje nekatere TOZD delile dobiček, druge pa bi imele izgubo, čeprav bi se vsi enako prizadevali za uspeh. Zato je prav, da bi se za oblike nagrajevanja odločali na ravni delovne organizacije. Menim, da bo samoupravno delovanje med TOZD zaživel tako kot predvideva zakon o združenem delu.

Sedaj pa pogledjmo še proizvodne odnose med našo TOZD in TOZD Obutev Ziri, s katero tesno sodelujemo.

Ko se je leta 1965 podjetje »Čevljar« priključilo tovarni obutev ALPINA, so bili vzpostavljeni isti pogoji dela kot v matičnem podjetju Alpina. Res pa je bilo, da smo imeli včasih malo večje količine po artiklih, kot pa v šivalnici v Zireh. Sedaj pa se je to ravnotežje med šivalnicama izenačilo, da smo imeli ravno tako zelo različne artikle in tudi majhne količine po artiklih. Mnogokrat smo ugotavljali, da imamo dosege nekoliko večje kot v šivalnici v Zireh, da pa je bila malo slabša kvaliteta, je pa tudi resnica. Na slabšo kvaliteto pa verjetno vplivajo naslednji dejavniki:

Ze sama beseda dislocirani obrat nam pove, da ni možno imeti take kontrole nad potekom dela s strani tehni-

nega sektorja kot v Zireh. Tam je lahko tehnolog prisoten tudi večkrat na dan, medtem ko v dislociranih obratih včasih mine več mesecev, ko so v proizvodnji prisotni samo mojstri in vodja TOZD. Pa še vodja TOZD je v oddelkih le poprečno po 3 ure na dan, preostali čas pa porabi za nabavo materiala, pripravo tehnične dokumentacije, itd. Vodja oddelka v matičnem podjetju pa ima 8 ur časa za oddelek.

Menim, da je to precej pomemben vzrok za slabšo kvaliteto. Mislím pa, da je ta razlika v kvaliteti pri sedanjih proizvodnji le majhna.

Pri proizvodnem programu ne moremo veliko odločiti kaj bomo delali, ker smo tako tesno povezani s TOZD Obutev Ziri in je naša proizvodnja v celoti vezana na to TOZD.

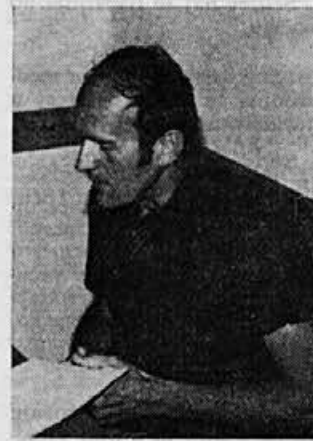
Menim, da so odnosi med TOZD Obutev Gorenja vas in ostalimi deli DO v redu in želim, da bi bilo nadaljnje sodelovanje tako kot je sedaj ali pa še boljše.

Cilji TOZD Obutev Gorenja vas so povečati storilnost dela, po možnosti zmanjšati režijo, kar smo že naredili ter povečati število zaposlenih v proizvodnji, kar pa nam onemogoča pomanjkanje delovne sile.

hodki v koraku z občinskim poprečjem.

Gregor PUSTOVRH:

Vedno poudarjamo, da imamo v naši delovni organizaciji premalo ljudi. Večkrat pa smo za to krivi prav sami, oziroma naša kadrovska služba, ki prijave na delovna mesta rešuje prepočasi. Tako se zgodi, da delavec vloži hkrati prošnjo za zaposlitev v dve ali več delovnih organizacij, in kjer bo prej dobil odgovor, tam se bo tu-

di zaposlil. Na ta način smo pri nas izgubili že precej ljudi.

ni več čutiti nobenih lokalističnih teženj ali zapostavljanja. Merila in pogoji dela se ne razlikujejo bistveno od ostalih oddelkov. Tehnološka priprava, normativi časa in materiala, oziroma kalkulacije so popolnoma enake, kot v ostalih naših obratih. Tudi o investicijah se skupno dogovarjamo glede na potrebe po oddelkih.

Glede planiranja — razdeljevanja artiklov po izdelovalnicah zgornjih delov je bilo v preteklosti več pripomb, katere pa niso bile povsem upravičene. Res pa je, da še danes planiramo proizvodnjo

Pred leti je bilo na eno razpisano delovno mesto v proizvodnji 10 prijav, danes pa je obrtno in je na 10 prostih delovnih mest ena prijava.

Izgleda da je še vedno pri ljudeh prisotna misel, da se je lepše peljati v Škofjo Loko ter opravljati ne samo lepa, temveč tudi grda dela, kot pa ostati v TOZD Alpina Gorenja vas, kjer je lepo delo in blizu doma.

Če vzamemo nagrajevanje po delu in ne po uravnilovki, potem so naši osebni do-

4. Kako ocenjujete povezavo med TOZD Obutev Gorenja vas in tehničnem sektorjem? (proizvodnja, planiranje, priprava dela, študij dela in delovnih postopkov).

Marijan BOGATAJ:

Mislím, da so odnosi dobri. Od priključitve obrata k Alpini pa do danes ni bilo posebnih problemov, ki bi lahko skalili odnose. Vse probleme na tehničnem področju usklajujemo enakopravno z ostalimi oddelki v DO. Danes

tako, da zahtevnejše materiale, oziroma zgornje dele izdelujemo v domači šivalnici. Vzrok za to pa je v glavnem v večji strokovnosti v prirojevavnici in šivalnici, boljši kontroli nad materialom in delom ter možnostih za večjo strokovno pomoč. Vendar pa je razlika v kvaliteti med šivalnico v TOZD Obutev Gorenja vas in domačo šivalnico le še minimalna, vendar pa je tudi ta razlika eden od vzrokov za večjo storilnost.

razgovor za urednikovo mizo — razgovor za ure

Priznati pa moramo, da so dislocirani obrati, oziroma TOZD prikrajšani za strokovno-tehnično pomoč pri reševanju vsakodnevnih problemov ali pri uvajanju novih artiklov. V takih obratih je potrebna večja samostojnost, strokovnost in odločnost vodij in mojstrov, kar pa navsezadnje tudi ni slabo. Vendar pa bomo morali v bodoče to pomanjkljivost odpraviti, če hočemo da bodo odnosi vsaj po tehnični liniji vsklajeni in enakopravni v celotni DO.

Torej odnosi in povezanost med TOZD Obutev Gorenja vas in tehnično službo so odvisni od nas samih. Vse delo in odgovarjanje mora biti na enakopravni osnovi in v okviru možnosti ter v interesu celotne delovne organizacije.

5. Kje so po vašem mnenju možnosti za tesnejše sodelovanje med mladino TOZD Obutev Gorenja vas in mladino ostalih delov Alpine?

Clilka VIDMAR:

Mladi nismo vključeni v dogajanje, pa tudi malo nas

je. Najbrž sem tudi sama kriva za tak položaj. Res ne vem, kako bi se lotila dela. Nekaj časa sem hodila v Žiri na sestanke, vendar smo samo govorili, naredilo pa se ni nič pomembnega, zato tudi na te sestanke ne hodim več.

Dekleta so v glavnem že poročena in nimajo časa, fantov pa skoraj ni. Mislim, da je za mlade še najbolj za-

nimiv ples, ki ga tu v Gorenji vasi imamo, ne vem, če bi druge oblike dela uspevale.

6. Kaj vam pomeni TOZD Alpine v Gorenji vasi in kaj KS načrtuje v zvezi z nadaljnjim sodelovanjem in razvojem?

Martin KLEMENCIC:

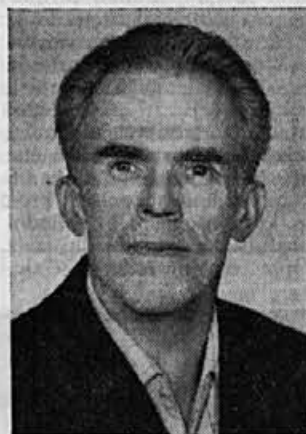
Večkrat opažam, da v našem časopisu omenjate, »Alpina in Žiri sta eno«. Tako nekako bi morali reči tudi za TOZD Alpine Gorenja vas in Gorenjo vas, glede na to, da je to največja delovna organizacija v našem kraju. Zal ni tako.

V srednjeročnem planu družbeno-ekonomskega razvoja krajevne skupnosti je TOZD Alpina upoštevana, vendar do sedaj ni prišlo do tesnejšega sodelovanja.

Zlasti računamo na sofinanciranje pri gradnji stanovanj, ki jih Alpina v Gorenji vasi še nima. Mislim, da bi bi morali poskrbeti vsaj za eno stanovanje za svoje delavce letno.

Problem pa je tudi zaposlovanje, ljudje se rajši vozijo v

službo v Škofjo Loko, kot da bi se zaposlili v Alpini. Za to je več vzrokov: mladi se ra-

di vozijo v Škofjo Loko, vozni redi avtobusov niso prirejani za prihod v Gorenjo vas, prošnje za sprejem v službo se v Alpini rešujejo prepočasno.

Pred časom smo v zvezi z zaposlovanjem sodelovali z osnovno šolo. Učenci so si prišli ogledat naš obrat in to je takrat pomagalo.

Kot predsednik KS želim, da bi Alpini v Gorenji vasi uspelo pridobiti manjkajoče delavce in pa, da bi poskrbeli za družbena stanovanja vsajstih delavcev, ki se v službo vozijo zelo daleč.

Osebo pa sem zadovoljen, da je obrat v Gorenji vasi postal to, kar je, čeprav je škoda, da je sedaj zaposleno manj delavcev, kot jih je bilo leta 1972, ko sem zapustil obrat.

Vinko BOGATAJ:

TOZD Alpina Gorenja vas je zelo velikega pomena za našo krajevno skupnost, saj je največja delovna organizacija. Krajevna skupnost bi morala biti najbolj zainteresirana, da bi se ta obrat širil tako, kot je predvideno, saj so od tega odvisne tudi možnosti Krajevne skupnosti.

Sedanja povezava s krajevno skupnostjo pa je dokaj slaba. Prepričan sem, da bi tudi ljudje glasovali za samoprisepek, če bi šlo za nove pridobitve kraja. Za to pa je zaenkrat premalo zainteresiranosti s strani KS.

Stališča predsedstva RS Zveze sindikatov Slovenije do protestnih prekinitev dela

V sindikatih že od leta 1974 sistematično spremljamo protestne prekinitev dela v Sloveniji.

V ta prizadevanja se vključuje tudi Raziskovalni center za samoupravljanje, ki je pripravil raziskavo »Družbena profilslova in protestne ustavitve dela v Sloveniji«. Na osnovi ugotovitev iz raziskave sprejema sekretariat predsedstva RS ZSS naslednja stališča za nadaljnjo aktivnost sindikatov na vseh ravneh.

Najpogostejši vzrok protestnih ustavitvev dela je neurejena delitev po delu, kar je posledica tega, da so zlasti delavci v proizvodnji pogostokrat postavljeni v mezdni položaj. Merila za delitev po delu delavcev ne spodbujajo za doseganje večje produktivnosti dela in dohodka. Velikokrat je edino merilo dosežena norma, ki velja le v proizvodnji.

Ob spreminjanju meril za delitev ali ob očitnih nepravilnostih pri delitvi OD brez predhodne razprave, v kateri bi sodelovali delavci le-ti reagirajo s protestnimi ustavitvami dela. Vzroki protestnih ustavitvev dela pa so tudi v neurejenem in pomankljivem obveščanju, neurejenih medsebojnih odnosih, pa tudi zaradi slabe organizacije dela.

V reševanju sporov, ki jih ni bilo mogoče rešiti po redni poti, ima sindikat pomembno vlogo in odgovornost. Aktivnost osnovnih organizacij sindikata mora biti zato usmerjena na neprestano spremljanje in razreševanje družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov v TOZD in drugih organizacijah in skupnostih, torej tako, da se sproti ugotavljajo.

V primeru, da IO OOS ni zadovoljen z načinom in hitrostjo reševanja, se po razpravi s članstvom obrne za pomoč na občinski svet ZSS, družbenemu pravobranilcu samoupravljanja in skupno z njimi terja od družbenopolitičnih skupnosti sprejem ustreznih ukrepov.

Sindikat je predlagal samoupravnim organom, da

ukrepajo proti nosilcem vsake protestne ustavitve dela, če predhodno niso bile izkoriščene vse možne poti in oblike samoupravnega urejanja nastalih sporov predvsem v TOZD.

Ob vsaki protestni ustavitvi dela mora IO OOS skupno s sekretarjem ZK oblikovati oceno vzrokov zaradi katerih je do prekinitev dela prišlo.

Kadrovske novice

V zadnjem mesecu smo sprejeli v delovno razmerje v našo delovno organizacijo 39 delavcev in delavk. Delovno razmerje pa je prenehalo 9 delavcem in delavkam.

V TOZD Obutev Žiri so nastopili delo: Vaso Kolenc, Marija Lazar, Danica Košir, Marija Jelovčan, Bernarda

Demšar, Majda Šubic, Marinka Poljanšek, Anica Luznar, Damjana Mlinar, Jana Kokalj, Tončka Štremfelj, Silvo Benedik, Marija Pivk, Ferdo Cefarin, Hermína Pečeln, Jože Balazž, Anica Treven in Magda Vidmar v obratu Col.

V TOZD Plastika so se zaposlili Jelka Kokalj, Marjan Peternej in Anton Semčič

V TOZD Obutev Gorenja vas so se zaposlili: Anica Mrak, Ljudmila Košir, Francika Košir, Marija Stržinar, Franc Možina in Pavla Šink.

V TOZD Prodaja so se zaposlili: Ivanka Kučmanič v Karlovcu, Slavka Jelovčan v Kranju, Dragica Korpič Murska Sobota, Radojka Kovačević v Velenju, Danica Bračič v Celju, Jadranka Krstič v Nišu, Dragica Gajšt v Ptuj in Katarina Cuznar za prodajalno v Kranjski gori.

V DSSS so nastopili delo Majda Šubic, Viktor Cadež in Edvard Podobnik.

Delovno razmerje je prenehalo v TOZD Obutev Mrlak Pavil, v TOZD Obutev Gorenja vas Oblak Pavil, v TOZD Plastika Demšar Milki, Jelki Kokalj in Jakobu Kokalju. V TOZD Prodaja Mariji Amon v prodajalni Karlovac in Ireni Likar v prodajalni Velenje.

V Delovni skupnosti skupnih služb je prenehala delo Julijana Mitar. F. A.

Pavlu Zajcu v slovo

Pretekli mesec smo se poslovili od Pavla Zajca. V Alpini je bil zaposlen od marca 1946 in delal do avgusta 1950, nakar se je zaposlil v Krajevnem čevljarstvu Žiri. Bil je eden od inčiatorjev za ustanovitev obrtnega podjetja Metka, in ga vodil vse od ustanovitve februarja 1951 do priključitve k Alpini.

V slovo Antonu Končanu

V 70 letu starosti smo se poslovili od našega upokojenca Antona Končana.

V Alpini se je zaposlil že v juniju 1945 in bil med prvimi delavci po vojni, ki so začeli z delom. Njegovo vestno in strokovno delo je lep prispevek v razvoju čevljarstva in sedanje Alpine. Bil je dober strokovni delavec in delal vseskozi kot prikojevalec do maja 1962. leta, ko je odšel v zaslužni pokoj.

Na tleh ne vidiš papirčka

Za razliko od prve skupine, ki je obiskala Švico nekaj dni prej ter začela potovanje preko Avstrije, smo se mi odločili za potovanje v nasprotni smeri, to je preko Italije. Bili smo še spočiti in smo lažje prenašali vročino in dolgočasno vožnjo po nižinah severne Italije. S seboj smo imeli dobrega vodiča prof. Janka Kreka in tudi šofer je prijazno pomagal, da

smo se na polotoku Sirmione na južnem delu jezera.

Na skrajnem severnem delu polotoka so še ostanki rimskih zidov. Južna trdnjava pa je novejša in dobro ohranjena. Ob trdnjavi je kanal z mostom, ki loči stari del mesta od ostalega polotoka. S čolnom smo se peljali krog in krog otoka. Ob zahodni obali otoka je podvodni izvir tople žveplene vode, ki je slu-

da so obmejne kontrole čim krajše, brez zastojev, kot jih ponavadi vidimo na naših mejah, kjer je kolona večasih dolga tudi do 20 kilometrov. V dveh minutah je švicarska kontrola opravljena in že se peljemo ob Luganskem jezeru, še nekaj vožnje, pa zavijemo na nasip, ki loči jezero na dva dela. V Melidi si ogledamo Švico v miniaturo. Prikazani so vsi pomembnejši objekti Švice, to je od zgradb, avtocest, železnic, prekopov in drugega.

starejših ljudi, katerim to omogoča denarnica. Samo jezero je sicer toplo, vendar je motno, zaradi pre slabega pretoka vode izumira. Iz lokalne se zopet vključimo na avtocesto in že se vzpenjamo in spuščamo čez prelaz Ceneri. Nenadni nalive nam onemogoči, da bi videli še jezero Lago di Maggiore, katero nam ostane na levi. Več kot eno uro smo uživali smrad čakajoče kolone, da so švicarski prometniki, ki so prihiteli s svojimi številnimi avtomobili in opravili svoj ceremonijal s tremi osebnimi avtomobili, ki so zaradi spolskosti nenedoma zaplesali na cesti in udrli nekaj pločevine drug ob drugega.

prelazu tudi poleti. Naselje je sedaj alpsko letovišče z lepimi čistimi hišami, obitimi z lesom v alpskem stilu.

Razgreta sklopka avtobusa se ni dobro pohladila, vzpon je še hud, tudi sklopka smrdi onim na zadnjih sedežih. Zaradi vse gostejše megle šofer bolj otipava cesto kot pa vidi. Vzpenjamo se čez galerije in napol odprte tunele, dokler se po desetminutni vožnji skozi tunel ne znajdemo nad dolino Zadnjega Rena, ki je tukaj še potoček, izvira pa nedaleč izpod mogočnega Rheinwaldhorna (3402 m).

Vse niže, ko se spuščamo ob švicarskih vasicah, vse večji postaja Ren, ko se pri Churu Zadnji Ren združi s Prednjim Renom, postaneta že veletok. Vasice, kjer smo se vozili, so lepe in čiste. Stiskajo se po strmih pobočjih. Poti do njih so ob avtocesti zavarovane z ograjo. Vse senožeti, četudi so strme, so lepo pokosene. Vse važnejše poti med naselji so seveda asfaltirane. Ze prvo srečanje s Švico pa nam je pokazalo, da to ni dežela smeti in umazanije kot Italija, pač pa dežela, kjer vlada čistoča in red. Smeti odlagajo Švicarji v zelene plastične vreče, gostišča pa v pločevinaste zabojke, da jih odpeljejo, kamor sodijo. Na tleh ne vidiš odvržene vžigalice, niti čika ali kakršnegakoli papirčka. Tudi prebivalci, izgleda, ne beže v mesta za belim kruhom in v betonske čebelnjake, pač pa so vse hiše, čeprav nekatere prav skromne, lične in brez znaka razpadanja.

(Se nadaljuje!)

Ivan REVEN

Udeleženci izleta v Švico, v ozadju Renski slapovi

bi bil izlet kar se da prijeten in zanimiv.

Prevozili smo mejni prehod Gorico, še dremali skozi Furlanijo, obšli predmestje Benetk — Mestre in že smo pri Padovi zavili na desno proti Vincenci, ki je poznana po arhitektu Palladiju, ki je snoval javne zgradbe tega mesta, še pogosteje pa oblikoval vile zasebnikov po okoliških gričkah.

Posamezne vozne pasove na italijanskih avtocestah, kjer smo se vozili, popravljajo. Dotrajano asfaltno prevleko, ki je stara 10 let, posebni stroj posname s cestišča, hkrati zdrobi in zmelje in pušča za seboj neprekinjen kupček. Drugi stroj ta kupčke pobira, mu dodaja ustrezno vezivo, zmeša in finišira cestišče. Tako obnavljajo vozne pasove. Seveda je promet na teh odsekih omejen. Tako uporabijo ves stari material cestišča.

Po kratkem postanku v trgovini in okrepčevalnici ob avtocesti, katere stavba sega nad cestišče avtoceste, nadaljujemo potovanje mimo Verone, ki je poznana po Romeu in Juliji, do kristalno čistega jezera Lago di Garda. To je največje in turistično najbolj znano italijansko jezero. Dolgo je več kot 50 km in na južnem koncu široko 18 km. Obala jezera je eno samo letovišče. Tu ima vilo tudi predsednik italijanske republike. Voda je topla in prijetna za kopanje. Ustavili

žil že Rimljanom. Izvir je zajet in sedaj urejen za termalno zdravilišče in kopalnice. Vožnjo nadaljujemo mimo Brescie, ter Bergama, ki je znano po naravnih brusnih kamnih, skozi smrdljiva predmestja Milana, ki se vlečejo celih 20 kilometrov, preden zavijemo na desno proti severu. Milano je po številu prebivalstva in po svoji površini največje italijansko mesto, vendar je zaradi številne industrije in svoje lege tudi najbolj umazano in onesnaženo, kajti še 30 kilometrov daleč od roba mesta je čutiti nečisti zrak.

Na vožnji od Padove do Milana smo čutili na nekaterih odsekih avtomobilske ceste zoprni smrad. Vodič nam je pojasnil, da imajo mesta odpadne vode in fekalije, s katerimi izločajo v zrak amonijak in druge neprijetne vonjave. S tem rešujejo vse večje onesnaženje tekočih voda, posebno v porečju reke Pada, ki zastruplja s svojimi 25 milijoni prebivalcev z odpadki in odpadki vse Jadransko morje.

Na severu Milana prehaja pokrajina v valovito gričevje, pri Comu pa že v gorato pokrajino. Komaj ujamemo pogled na jezero Como, ki ostane na desni, že se neopazno prepeljemo čez mejo na švicarsko kontrolo. Na vseh švicarskih mejah imajo tako urejeno, da pregleduje in kontrolira samo kontrola države, kjer potniki vstopajo, tako

Komaj se odahnemo, že nadaljujemo po drugi strani jezera vožnjo skozi poznano letovišče Lugano. Podnebje je izredno blago in posebno pozimi preživi tukaj mnogo

Utrinki z izleta v Crikvenico

Lep sončen dan se je obetal. Jutro je bilo toplo, preko Zirov se je vlekla rahla meglica. Zbrali smo se pred tovarno in se priključili vsak svoji skupini. Za enodnevn izlet na eno izmed najlepših jugoslovanskih plaž, Crikvenico, se nas je nabralo kar za tri avtobuse.

Kmalu po peti uri smo se odpeljali po vijugasti, a kar dobro urejeni cesti proti Logatcu. Z navdušenjem smo pozdravili prve sončne žarke, ki so pritajeno pokukali izza gričev. Vsi že potrebni počitka, smo se ustavili v Ilirski Bistrici in si pretegnili otrdele ude. Pot smo nadaljevali do Reke, kjer so nas pozdravile ladje in jadrnice, ki so se lahko pozibavale na morju. Posebno za otroke je bilo to pravo čudo, saj so mnogi prvič videli morje, kar so z glasnimi vzkliki tudi dokazali. Vožnja ob obali je bila čudovita, plaže že polne kopalcev, tako da smo ob prihodu v Crikvenico vsi nestrpni poskakali iz avtobusov in odhiteli k obali.

Zaradi dolžine plaže smo se razkropili na vse konce, tako da se je strah zaradi pomanjkanja prostora hitro polegel.

Pometali smo s sebe odvečno obleko in se pognali v vodo. Morje je bilo toplo, pod nogami pa je ležala mivka

srcu, so se odpeljali z ladjo na otok Krk, kar je seveda tudi doživetje zase.

Prehitro je minil dan, posloviti smo se morali od morja, trdno odločeni, da se še vrnemo. Odšli smo proti avtobusom, ker pa je bilo še nekaj časa, smo ga izkoristili in obiskali cirkus, kjer ni manjkalo zabave.

Iz vseh je izžarevala toplota jadranskega sonca, ko smo se utrujeni in opečeni peljali proti domu. K sreči se je ozračje že precej ohladilo, da je bila vožnja znosnejša.

Po avtobusu se je razlegalo petje, razpoložen smeh in zadovoljstvo nad lepim dnem. V precej poznih večernih urah smo srečno prispeli v Ziri.

Hvaležni smo vodstvu naše sindikalne organizacije za uspešno pripravljen izlet, enako tudi šoferjem, ki so nas prenašali in nas varno vozili, saj je posebno v tej sezoni veliko nesreč na cesti.

Rezika MIVŠEK

in kaj kmalu se je razblinil strah pred ježki. Seveda brez sončenja tudi ni šlo, saj nam je bilo sonce res močno naklonjeno. Nekateri starejši, ki jim kopanje ni toliko pri

izleti — sindikalni izleti — sindikalni izleti — sindikalni izleti — sindikalni izleti — sin

V Čateških toplicah ne manjka dobre kapljice...

Nekega lepega dne..., tako se navadno začnejo pripovedovanja. Toda za nas se je začelo malo drugače. Lilo je kot iz škafa, strele so švigale sem ter tja, nebo je bilo oblačno in nič kaj prijazno nas ni gledalo, ko smo se ob petih zbrali pred Zadrudnim

od zgoraj. Proti poldnevu pa se nam je izza oblakov začelo smejeti še sonce, ki se je prej sramežljivo skrivalo.

Po kosilu smo se okrepčali tudi s pristnim dolenskim cvičkom, še enkrat s pogledom objeli lepo čateško okolico in se odpravili proti Ko-

ljevali pot po Kočevskem Rogu proti Bazi 20.

Tam nam je vodič opisal pomen Baze 20, katera je tako blizu gozdne ceste ostala ves čas vojne v popolni tajnosti. Pot bi morali nadaljevati proti Metliki. Toda cesta je bila zaprta, tako da nismo mogli proti Beli Krajini. Ne razumem, da šofer ni seznanjen s stanjem cest, kljub obvestilom. Morda pa mu je

bilo to celo prav. Podali smo se torej v Dolenjske Toplice. Tega nismo predvidevali, zato je bilo tudi kopalcev le malo. Spotoma smo se na poti domov ogledali še rojstno hišo Josipa Jurčiča in pri Žužemberku spomenik padlih borcev NOV in že so nas naglo odpeljali domov kakor nebogljen šolarček. Ob sedmih zvečer smo bili v Škofji Loki, nato pa v Ziri.

In še ocena. Gledano z zgodovinske strani je bil izlet lep, žal pa si nismo utegnili ogledati naravnih lepote Bele Krajine z njenimi zidanicami in brezami.

Pa še to; vodiča nismo imeli, tako je za dobro razpoloženje poskrbelo nekaj požirkov metliške črnine.

Kristina SLABE

Zdravilna voda in lepo okolje vabita

domom. Naš cilj so bile Čateške toplice.

Posedli smo v štiri avtobuse in odraščali proti Dolenjski. Dobre volje že zjutraj ni manjkalo, le dež je kvaril še prijetnejše vzdušje. Mislili smo, da imamo samo pri nas tako vreme, toda ko smo prispeli v Čatež, ni bilo nič drugače. Nепrestano je deževalo, mi pa smo šli zato, da bi se kopali. Nekateri smo se nato namočili v notranjem bazenu. Iz zdravstvenih razlogov smo bili v vodi lahko le eno uro. Voda je zelo zdravilna in ima temperaturo 36° C.

Najbolj pogumni pa so se šli kopat kar v zunanji bazen, tiste pa je močilo tudi

stanjevi na Krki. Tam smo si ogledali galerijo Božidarja Jakca. Ustavili smo se na Polzevem. Najbolj veseli so tam celo zaplesali, drugi so posedali ob mizah, nekaterim pa je bilo več do narave in njenih lepote.

Polni dobre volje smo zvečer zapuščali Polzevo in se vračali domov. V avtobusih ni manjkalo smeha, vriskanja in petja, za kar je imela za slugo tudi dolenski črnina.

Povsod je lepo, najlepše doma, smo si mislili, ko smo se vrnili v Ziri. Odšli smo vsak na svojo stran, prežeti s svojimi mislimi in novimi vtisi.

Stana MLINAR

Usnjariada 1977

Še ena prireditev, ki smo jo načrtovali ob naši 30-letnici, je pred nami. Če bi bili zelo natančni bi morali reči, da z Usnjariado 1977 že mudimo. Po načelu, da nikoli ni prepozno, smo se domenili, da bo to največje vsakoletno srečanje športnikov naše panoge v soboto 17. septembra.

Gostili bomo štirinajst ekip delovnih organizacij: od Prekmurcev iz Turnišča, do delavcev iz Cicibana. Cenimo, da bo udeležencev okroglo 500.

Tekmovalo se bo: v malem nogometu, šahu, balinanju, namiznem tenisu in streljanju. Kot vidite, bo za vsakega nekaj in zato upamo, da navijačev ne bo manjkalo.

Še nekaj o poteku tekmovanja. Tekmovati se bo začelo po deveti uri, po krajši slovesnosti, ki bo pred Zadrudnim domom. Tekmovališča bodo: mali nogomet — nogometno igrišče, balnanje — balnišče na Dobračevi, šahisti, strelci in igralci namiznega tenisa pa bodo merili svoje moči v prostorih osnovne šole. Pričakujemo, da bodo tekmovanja končana po šestnajsti uri. Diplome in plakete bodo podeljene pred Zadrudnim domom. Sledil bo ples za mlajše in starejše mladince.

Kaj pa naši? Verjetno bo za naše veljalo olimpijsko načelo: važno je sodelovati, a ne zmagati. Če pa nam vendarle kaj uspe, bomo to najbrž pripisali po portoroški usmerjenosti telesne vzgoje na Slovenskem.

Je pa to prilika za spletnje prijateljstev, ki naj bi segala tudi v »pousnjariadski« čas. Do sedaj so bile vse miže, za katere so sedali šuštarji in usnjariji, močno oglate. Morda pa so tudi takšna srečanja priliko za bruesnje robov, ob katerih se zdaj eden, zdaj zopet drugi nevarno opraska.

Za konec še tole. Glede na to, da je navadno po bitki vse polno Napoleonov, prošim, če se jih to pot javi vsaj nekaj, za spremembo, že pred bitko.

Vikto: ZAKELJ

Na izletih hitimo počasi

Kot že večkrat, sem se tudi letos odločila za izlet. Relacija je bila Ziri — Turjak — Kočevje — Baza 20 — Metlika — Novo mesto — Ziri.

Iz Zirov smo se odpeljali v lepem in hladnem poletnem jutru. Najprej smo se ustavili na Turjaku. Tam smo si

ogledali grad Turjak in ob pripovedovanju turističnega vodiča zvedeli njegovo pisano zgodovino. Nato smo se odpeljali proti Kočevju, ki je s svojimi zelenicami in drevesjem prav lepo mestece. Po krajšem postanku smo nada-

Na osnovi sklepa zveznega odbora delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije, z dne 28. maja 1976, odbor za nagrajevanje novatorjev in racionalizatorjev. Za najuspešnejše rešitve s področja izboljšanja pogojev dela delavcev razpisuje:

Nagradni natečaj

za najboljše rešitve s področja izboljšanja pogojev dela delavcev v industriji in rudarstvu.

Po zaključku natečaja v letu 1977, bodo maja 1978 podeljene nagrade.

Nagrada se sestoji iz diplome in denarnega zneska in sicer:

- I. nagrada 60.000.— din
- II. nagrada 40.000.— din
- III. nagrada 20.000.— din

Pravico sodelovanja na natečaju imajo novatorji, katerih rešitve izpolnjujejo naslednje pogoje:

- humanizirajo delo
- izboljšujejo delovne pogoje, dela delavcev v materialni proizvodnji
- zmanjšujejo in onemogočajo možnosti nesreč pri delu,
- zmanjšujejo posledice težjih poškodb pri delu
- preprečujejo ali znatno zmanjšujejo trajne poškodbe posameznih organov (poklicne bolezni) zaradi neustreznih delovnih pogojev
- preprečujejo vzroke bolezni delavcev, izzvanjanih s škodljivim delovanjem posameznih elementov delovne sredine
- zmanjšujejo potrebe bo benificiranju posameznih delovnih opravil, kjer so težki in za zdravje delavcev neustrezni pogoji
- povečujejo delovno sposobnost delavcev pri delu
- znižujejo invalidnost delavcev,
- višajo storilnost dela in dohodek.

Rešitve se morajo nanašati na izboljšanje pogojev dela delavcev, organiziranih v sindikatu delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije in morajo vsebovati:

- a) prijavo in opis rešitve s potrebno dokumentacijo,
- b) dokazila, oziroma obrazložitev učinka izboljšave za zdravje delavcev in izboljšanje glede na pogoje dela,
- c) obrazložitev in dokazila o ekonomskih in drugih učinkih,
- d) sklep delavskega sveta TOZD ali zbora delavcev o sprejetju inovaciji, oz racionalizaciji,
- e) priporočilo OO sindikata in
- f) naslov avtorja.

Ob odločanju bodo imele prednost tiste rešitve, ki so v praksi že sprejete.

Prijave lahko pošljete od dneva razpisa do vključno 31. decembra 1977. leta.

Prijave s potrebno dokumentacijo pošljite na Savezni odbor sindikata radnika industrije i rudarstva Jugoslavije — Odbor za nagrajevanje novatorja i racionalizatorja za najuspešnejše rešenja u oblasti unapređenja uslova radnika — Beograd, Trg Marksa i Engelsa br. 5.

Podrobnejša pojasnila o pogojih razpisa lahko dobite po telefonu 011/333-603.

Prometne nezgode z manjšo premoženjsko škodo brez posredovanja miličnikov

Republiški zakon o varnosti cestnega prometa, ki je stopil v veljavo ob koncu leta 1975, je med drugimi novostmi prinesel tudi novo določilo, ki določa ravnanje občanov v prometnih nezgodah z manjšo premoženjsko škodo. To določilo smo pričeli uresničevati letos. Bistvo spremembe je v tem, da neposrednim udeležencem v nezgodi ni potrebno obveščati organ javne varnosti, miličnike pa ne obvezuje, da morajo iti na kraj in opraviti ogled.

Prometna nezgoda z manjšo premoženjsko škodo je takrat, kadar materialna škoda na vozilu oškodovanca ne presega 20.000.—dinarjev, ne glede na višino škode na povzročiteljevem vozilu. O prometnih nesrečah s smrtnim izidom ali telesnimi poškodbami ali večjo premoženjsko škodo, pa je dolžan vsak neposredni udeleženec obvestiti najbližji organ javne varnosti. Miličniki bodo ukrepali tudi takrat, ko bo sicer prometna nezgoda z manjšo premoženjsko škodo, ta pa povzročena zaradi hujših kršitev, kot so: vožnja pod učinkom alkohola ali mamil; brez vozniškega izpita, nepravilnega prehitavanja; ko bo udeleženec po nezgodi pobegnil in drugih hujših kršitvah.

Kako izvajati zakonsko določilo in kako reševati škodne primere?

Za učinkovitejše reševanje škodnih primerov, nastalih pri prometnih nezgodah z manjšo premoženjsko škodo, je zlasti pomembno, da so občani — udeleženci v cestnem prometu dobro poučeni in tako pravilno ravnaajo kadar se znajdejo v takšnem, sicer neljubem položaju. Primer rešuje brez razburjenja in očitkov na račun drugega udeleženca. S človeškim odnosom do soudeležencev po-

kažimo, da smo vzgojeni in zreli in se znamo obvladati. K medsebojni poravnavi na ravni oškodovanec — zavarovalna skupnost sodi tih priznanje krivde oz. napake, ki smo jo napravili s tem, da smo nekaj nepravilnega storili ali pa opustili, kar bi morali storiti.

Ce pa udeleženec nezgode, ki se čuti oškodovanega, vztraja ali želi, da se uvede

Zakon tudi zadolžuje, da morajo udeleženci prometne nezgode z manjšo premoženjsko škodo takoj odstraniti vozila z vozišča, da s tem ne ovirajo in ogrožajo drugih. Zoper tiste, ki tega določila ne bodo upoštevali, bodo organi javne varnosti ukrepali.

Umirjena vozila po nezgodi smemo izjemoma pustiti le toliko časa, da se dogodek fotografira, če je seveda tisti, ki ima fotografski aparat že prisoten. Fotografije je treba priložiti k zapisniku in jih poslati zavarovalni skupnosti. Po odstranitvi vozil si udeleženca izmenjata osebne

pri izvršnih organih, krajevnih uradih in bencinskih črpalkah. Udeleženca izpolnita en obrazec v dvojniki. Za predpisano izpolnitev obrazca je potrebno imeti ustrežne dokumente, kot so: vozniško in prometno dovoljenje, potrdilo o obveznem zavarovanju in polico s kuponi. Polico s kuponi, kar je tudi novost, dobimo pri zavarovalnici. Tisti, ki je nezgodo povzročil, je dolžan izročiti en kupon oškodovancu, kar se priloži zapisniku in pošlje zavarovalni skupnosti.

Tuji državljani morajo imeti še zeleno ali modro mednarodno zavarovalno karto, katere izvod izroče našemu državljanu, oškodovane-

mu z vozilom tuje registracije.

Poleg skrbno vpisanih podatkov na zapisniku je potrebno narisati tudi skico — položaj vozil ob trčenju. Glede na položaj vrisanih vozil na cesti ali drugi javni prometni površini, prometnih znakov in označb na vozišču, če ti so in pa nakazane smeri vožnje vozil pred trčenjem, zavarovalni skupnosti ne bo težko ugotoviti, kdo je upravičen do škodnega zadrževanja in kdo ne.

V bodoče se torej ravnajmo po določilih zakona, nasvete pa vam bodo dajali delavci javne varnosti.

Pavel ČUK

POROČILO O PROMETNI NEZGODI

1. Datum nezgode: ... 2. Kraj (ulica, št. in vrsta ulice): ...

3. Povzročeni? (da/ne) ... 4. Udeleženci (ime, priimek, št. vozniškega izpita, št. vozila): ...

5. Poškodovano vozilo (A/B): ... 6. Škodenost zavarovanja (da/ne): ...

7. Vozilo (vrsta, letnik, barva): ... 8. Odgovornost zavarovalnice (št. policne, št. vozniškega izpita): ...

9. Vrsta nezgode (1-12): ... 10. Osmatrite a) puščice mesto trčenja: ...

11. Vredne poškodbe: ... 12. Skica nastanka: ...

13. Podpis voznikov (A/B): ... 14. Pripona: ...

Rak na sečilih

Ledvični tumorji so razmeroma pogostni pri otrocih: 20 odstotkov vseh tumorjev zraste na ledvicah. Pri odraslih sodijo med redkeje bole. Pri moških zavzemajo 2 odstotka, pri ženskah 1,5 odstotka vseh vrst tumorjev. Nevarni so predvsem zato, ker dolgo ne dajejo nobenih bolezenskih znamenj; bolezen spoznava šele takrat, ko je tumor že velik in ga ne moremo več uspešno pozdraviti.

Najpogostejše znamenje ledvičnega raka je krvavitev iz ledvic. Krvavitev je lahko močna, tako da že s prostim očesom opazimo rožnat, rjav, včasih celo izrazito krvav seč. Seč je lahko navidez normalen, pod mikroskopom pa vidimo primešano kri. Krvav seč se lahko pojavlja občasno, včasih nekaj dni ali še redkeje. Krvni strdki v seču povzročajo krče v sečevodu, ki jih bolnik občuti kot bolečine v ledjih. Bolečine lahko povzročijo tudi vnetje ledvic, ki se često pridruži ledvičnemu raku. Pritisk ledvičnega tumorja na črevesje povzroča včasih bolečine v trebuhu in prebavne motnje kot so bluvanjanje, zapeka ali driska. Včasih ne najdemo nobenega od naštetih znamenj; bolnika privede k zdravniku hujšanje in slabokrvnost. Pri majhnem otroku neredko mati prva opazi ledvični tumor, ko pri kohanju zatiplje bulo v trebuhu.

V primerjavi z ledvičnim rakom, kjer ne poznamo nastanka raka na mehurju vzročnikov nastanka, vemo o več. Pogosto obolevajo delavci, ki so zaposleni v industriji anilinskih barvil. Anilini, ki pridejo v telo najbrž z vdihavanjem, se razgradijo v betanafilamin in benzidin. Ti dve snovi se izločata s sečem, pri čemer dražita sluznico mehurja in izzovejo rast tumorskih celic. Pogostnost raka na mehurju pri Egipčanih povezujejo s parazitom Schistosoma hematobium, ki povzroča v steni mehurja bolezen bilharziozo. Motnje v presnovi beljakovine triptofana so pogostne pri bolnikih z rakom na mehurju. Tudi nikotin, zlasti kajenje ciga-

ret, kaže, da ima svoj delež pri nastanku tega raka. Obširne in resne raziskave so dokazale, da dolgotrajni kadilci v 50 odstotkih pogosteje zbolijo za rakom na mehurju kot nekadilci.

Zla tvorba se pogosto razvije iz nenevarnih izrastkov na mehurju, papilomov. Le-ti kot tudi pravi rak pogosto krvavijo. Krvava voda se lahko pojavi le občasno, včasih samo vsakih nekaj mesecev. To je velikokrat za bolnika usodno, ker misli, da je seč le slučajno rdeče barve. Začetnega raka na mehurju pogosto spremlja vnetje, kar občuti bolnik kot tiščanje na vodo, pekoče bolečine pri mokrenju in tudi krče. Včasih se bolniku voda popolnoma zapre, drugič pa je ne more zadrževati.

Pri ugotavljanju raka na mehurju si največ pomagamo s citoskopijo. Pri tej preiskavi uvedemo skozi sečno cev poseben optični instrument, s katerim lahko od znotraj pregledamo steno mehurja. Majhne izrastke lahko že ob samem pregledu odščipnemo ali odžigamo. Preiskava odstranjenega koščka ali pa celice, ki jih že v 80 odstotkih dobimo v bolnikovem seču, zanesljivo potrdijo sum na raka.

Ce je tumor še majhen, ga lahko z enim delom mehurja vred pri operaciji odstranimo ali pa vsadimo vanj vire radiativnega sevanja. Če je tumor velik, mora včasih odstraniti ves mehur in sečevode napeljati v črevo ali v trebušno steno. Če se za operacijo ne odločimo ali če je tumor že zelo velik in ga ni več moč operirati, ga lahko z dobrim uspehom obsevamo.

Miha DEBEVEC

uradni postopek, lahko sam po 141. členu Zakona o prekrških (Ur. list SRS, št. 12/77) predlaga uvedbo postopka pri sodniku za prekrške tiste skupščine občine, na območju katere je bil s prekrškom oškodovan.

podatke in pričneta izpolnjevati poročilo na enotnem Evropskem obrazcu, ki se pravilno izpolnjen enač z zapisnikom, ki so ga dotlej pošiljali organi javne varnosti zavarovalnim skupnostim. Obrazce poročila lahko dobite

Vrvež ob konclah je v Zireh vedno večji. S seboj prinaša številne nevšečnosti in nevarnosti. Kdaj bomo poskušali rešiti vsaj pešce, ki so pri tem najbolj ogroženi?

Kulturna rubrika

Srečala sva se v hiši, ki stoji na mestu nekdanje Jagrove hiše, kjer se je 25. decembra 1923 rodil Anton Jagec.

Družina se je kmalu izselila v Ljubljano. Očitno je dejstvo, da je bil v telovadnici, še preden se je rodil, pomagalo, da je doraščajoci Tone ostal zvest

športni dejavnosti, zlasti atletiki. Bil je med drugim juniorski prvak Slovenije na 110 m ovire.

Lotil se je gradbeništva na srednji tehniški šoli v Ljubljani. Ves čas pa je bil povezan z Žirni, saj je sleherne počitnice preživel tu.

Tedaj je gradbene in športne ambicije pretrgala vojna.

Ze leta 1941. ga srečamo kot sekretarja v eni izmed celic SKOJ-a.

»Tako so me v začetku leta 1942. zaprli in internirali v znana koncentracijska taborišča v Italiji: Gonars, Treviso, Visco.

Po kapitulaciji Italije, sem jeseni 1943 odšel naravnost v partizane, v Prešeronovo brigado, kjer sem: od mitraljezca do komisarja čete doživljal z brigado vso njeno slavno zgodovino.

Po osvoboditvi je naš Tone odrejen za odhod v letalsko vojno akademijo v Sovjetsko zvezo.

Vrnil se je leta 1947 kot pilot, s činom poročnika.

Se istega leta postane eden prvih profesorjev, najprej na nižji letalski akademiji, leta 1962 pa na višji letalski akademiji.

Medtem je tudi sam končal višjo letalsko akademijo in se razvijal in napredoval, kakor se je pač razvijalo naše letalstvo — do čina letalskega polkovnika — leta 1970.

»Moram povedati, da so nekateri moji učenci že generali. Pilote — moje učence srečujem povsod; tako v vojski, kakor v civilnem letalstvu.»

»Kaj pa predavate, povprašam radovedno.

»Predvsem sem predaval taktiko letenja. Tudi pisal sem o tem. Moje knjige s tega področja so prevedene tudi v tuje jezike. Napisal sem učbenik letalske navigacije. Prevaljal sem iz ruščine, razložil v nekaj jedrnatih stavkih svoje delo.

Naš rojak velja za enega najboljših letalskih taktikov, tako pri nas kot v svetu.

»Zivite daleč od domačega kraja. Kako gledate na kraj?«

»Vsa! dopusi sem z družino preživel v Zireh. Verjetno je tudi to vplivalo, da je hčerka Bojana postala dopisnica Dela v Beogradu.

Razmere v Zireh so mi precej poznane. Tisti, ki bi se po 30. letih vrnil, Zirov ne bi več poznal.

Tudi mi ni vseeno, kaj se dogaja tukaj in zamerim Zirovcem, da so dom Partizana spremenili v skladišče.

Kaj pa načrti?

Prihodnje leto odhajam v pokoj. Verjetno pa bom še predaval na civilni letalski šoli, kajti manjka ljudi.

Tekst: Nejko Podobnik

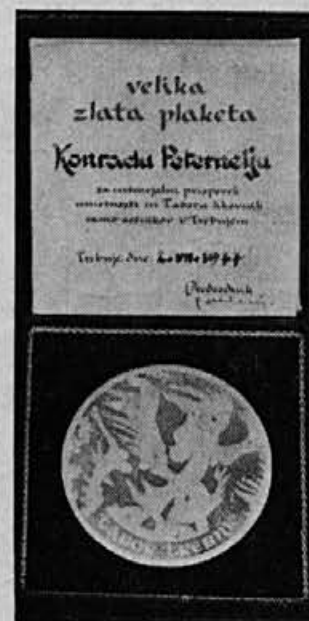
Foto: Franc Jesenko

PORTAL IN VRATA »PRI PEKU« V ZIREH

Lep motiv kamnitega portala v baročni tradiciji in vrat s kasetami v katerih je značilno vitličasto okrasje je nastal leta 1875. Spet se srečujemo z izrazito »primorsko« obliko kamnoseškega okrasja, ki bi ga prav lahko povezali z delom potujočih, verjetno kraških kamnosekov, ki so v tem času opravljali zadnje velike naloge predvsem pri gradnji železnic (kamniti mostovi). V kolikor je portal še vedno precej konservativen pa oblika vrat z ornamentom, ki kaže na sočasni novobaročni slog kaže na nekoliko večjo »modernost«, kar spet priča o tem, da so se mojstri lesne obrti prilagajali novim zahtevam mnogo hitreje kot pa kamnoseki.

Tekst: Dr. Ivan SEDEJ
Foto: Marjan PISLJAR

Za sodelovanje in zasluge pri razvoju Salona likovnih samorastnikov v Trebnjem.

»DELO ŽIVLJENJE« je glasilo ALPINE tovarne obutev Žiri, Stara vas 23 — n. sol. o., ki ima v svoji sestavi TOZD Obutev Žiri, TOZD Obutev Gorenja vas, TOZD Plastika Žiri, TOZD Maloprodaja in Delovno skupnost skupnih služb.

Ureja ga uredniški odbor:

Ivan Capuder
Martina Gregorač
Majda Jesenko
Vladimir Plvk
Janez Smeh
Alfonz Zajec
Anuška Kavčič — tehnični urednik
Nejko Podobnik — odgovorni urednik

Izhaja mesečno, naklada 1700 izvodov.

Fotografije: Franc Jesenko
Tisk: Gorenjski tisk, Kranj

Križanka

SOVJETSKI DIPLOMAT (ALEKSEJ)	OPUŠČAJ	VRATCA V OGRAJI	ŠAŠENJE SVETIH TOPOB	OSAMEJEN	LIVADA	VDINO- VALEC	KAVČIČ ANUŠKA	ZAČETEK ABECEDE	SLOV. REKA	NOČTOVA KARKA (HVOZ)	ODTENEK
NAUK O GIBANJU IZSTRELKA								STOK V HRSKA M MOTU JE 7- VILGARNO			
TOVARNA OPEKE							NAŠ KRAJ IN TARD NAPREJ				
ZVER IZ DRUŽINE KUN							EVROPSKA OTROČNA DEJAVNA DEL SKUPINE S KARBOGRO- MNO BRANJINO				
NESTO V KORJI				ZAZNAVN S TYPOM NEBULTRU VOZILCO							
VIDA TRATNIK		USTEN, KI SE TILK UP POVRŠINA, OBNOČJE						SANO- GLASNIKA		ZOLAJEV ROHIAN	
NESTO BLIZU BUENOS AIRESA				KEH SHIRI JA ARTAT NUDE ŽUŠTI KE			TUJE BENI ME LOČNICA				
GOPRTJE PRŠNE VUTLINE											ZELO KLANIK HABTANA
GORDVJE V ALŽIRU								STAR SLOVAN ARTHUR (SKRAJŠ)			
	ŽILA ODVODNICA PODSTIJE V ŽIKLEN							ROŠČINSKA REKA SHADERSKI PLEME			
REŽIBER KAZAN NEPROFE- SIONALEO							UŽITKI ARTIKEL (SKRAJŠ) PRIIMEK				PRISLOVNO DOLGOLO KRAJA
ARABSKI ŽREBEC		PRVI SLOVENSKI DIPLOMAT (ALI ...)		SLOV. PESNIK (MATEJ) ...	SEDEJ PETER BARENKA V ČESU		PREIZKUS ZMANJA SILVICI				
ZVOKAL Z LJASTI CVETI								VKA			
LUKA V IZRAELU			NESTO NA SARDINJI MAKED. KOLO					AMER. MOŠKO IME NESTO V BALNEO			
PEVEC KI POJE TENOR								NEUMNO GAŠKA ČAKA			
HLAPLI- VA TEKOČINA				ANTIKNAR S ČAKA ABECEDE							
MORSKI RAK											PRIKRIT POSHEN

Ob 30-letnici pihalnega orkestra Alpina

Minila sta komaj 2 me-
seca, odkar smo v naši
delovni organizaciji pro-
slavljali pomemben jubi-
lej — 30-letnico ustanovit-
ve tovarne. Istega leta, to-
čneje avgusta 1947, pa je
bila ustanovljena tudi pi-
halna godba, iz vrst čev-
ljarjev. V 30 letih je god-
niki dolgujemo posebno
ba precej prispevala h
kulturnemu razvoju v kra-
ju samem, ponesla pa je
tudi ime Alpine širom na-
še lepe domovine. Godben-
niki dolgujemo posebno
zahvalo vsem delavcem
našega kolektiva, ki nam
dajejo vso podporo. Upa-
mo, da bomo še vnaprej
vredni njihovega zaupa-
nja.

Ob našem jubileju smo
povabili v goste pihalni
orkester Sandrik iz CSSR
in z njimi preživel 3 le-
pe dneve. Pripravili smo

koncert v Škofji Loki,
Zireh, Gorenji vasi. Na
slavnostni koncert smo
povabili vse nekdanje ka-
pelnike referente in
jim izrekli posebno za-
hvalo za njihov pri-
spevek k razvoju god-
be v 30. letih. Prav je, da
ob tej priliki pohvalim
tudi vse godbenike, ki vlo-
žijo veliko truda in priza-
devnosti v vsako novo
skladbo. Tudi vztrajnost
je eden poglavitnih dejav-
nikov, ki vplivajo na raz-
voj in rast kakovosti iz-
vajanih melodij.

In na koncu pozivam
vse mlade fante, naj se
vključijo v pihalno god-
bo, kajti le ob sodelova-
nju mladih članov se bo
godba lahko razvijala in
dosegla še višje jubileje.

Viki ZAKELJ

Člani pihalnega orkestra iz CSSR si ogledujejo naše proizvod-
ne prostore.

**Poročili
so se:**

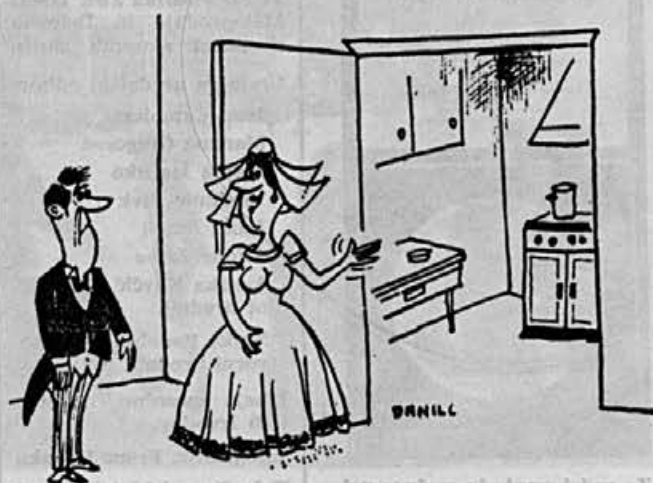

Naskovski Sonja iz prodajalne v Novi Gorici, Je-
raša Jerica — TOZD Gorenja vas, Anton Čeferin, Vera
Burjek, Milan Oblak, Marinka Košir, Nada Peternel,
Marjeta Čad, Rajko Mlinar in Martina Govekar, obrat
Ziri.

Tovarišici Alojziji Ravnikar
in Ludviku Jesenovcu želimo
ob odhodu v pokoj trdnega
zdravja in čimboljšega po-
čutja.

Ob zaključku koncerta ob 30-letnici Zirovske godbe — skupen nastop gostov iz CSSR in
naših.

— In tu se boš, dragi, ukvarjal s svojim hobbyjem!